

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX APRIL - BALANDŽIO 20, 1995 Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Klaipėda – Lietuvos vartai į Baltijos jūrą.

A. Sutkaus nuotr.

LIETUVAI REIKIA IŠEIVIJOS. KOKIOS?

Juozas Kojelis

Vis labiau Lietuvoje su-
prantama, kad išeivijos Va-
karuose rezistencinė-politinė
veikla per okupacijos dešimt-
mečius palaikė Lietuvos lie-
tuvų išsilaikymo viltį, gai-
vino pasipriešinimo soviet-
izacijai dvasią, pristabdė oku-
panto brutalumą ir palengvi-
no kelią į Kovo 11-osios Lie-
tuvos Respublikos nepriklau-
somybės atkūrimo aktą. Vi-
sus 50 metų išeivijoje idea-
listiškai Lietuvos laisvei dir-
busieji, dabar neskuba sau
garbės vainikų pinti. Garsin-
tis veržiasi tie, kurie nepripa-
žino išeivijoje rezistencinės
prasmės ir "kultūrinį bendra-
darbiavimą" su Maskva laikė
vieninteliu lietuvių išeivi-
jos išsilaikymo pagrindu.

Nežiūrint, kad Lietuvoje
ir išeivijoje garsėja balsai,
skelbiant okupacijos metus
Lietuvos "aukso amžiumi",
kada Lietuvos lietuvių dvasi-
nė kultūra pakilusi prie pa-
saulinių standartų ir intelek-
tualiniu elitu toli pralenkusi
išeiviją, penkeri Lietuvos ne-
priklausomybės metai įtiki-
no, kad Lietuvai išeivijos vis
dėlto reikia.

Kol Lietuvoje valstybin-
gumo sąmonė dar nebuvo
pabudusi, Lietuvos veikėjai
nejautė išeivijos pagalbos
reikalo. Antra vertus, pirmai-

siais nepriklausomybės me-
tais gal ir iš išeivijos ne vie-
nas skubėjo Lietuvon medžia-
ginės naudos ir garbės potroš-
kio skatinamas, todėl pirmie-
ji ryšiai ir neišsivystė į pro-
duktų bendradarbiavimą. Vėliau, kai pradėjo pasirodyti
pirmieji valstybingumo daigai, ėmė kurtis ideologi-
nės organizacijos ir formuo-
tis politinės partijos, demo-
kratine krašto evoliucija su-
sirūpinę žmonės suprato iš-
eivijos tautos Lietuvai reikš-
mę ir pradėjo ieškoti talti-
ninkų. Bet būkime atviri -
Lietuva išeivijos Vakaruose
nepažino.

Sunkumų pasirinkti tal-
kininkus išeivijoje neturėjo
ideologinių organizacijų, k.t.
ateitininkų ir skautų Lietuvo-
je atkūrėjai. Labdaros ir spe-
cifinių tikslų organizacijų,
k.t. JAV - Baltijos fondas,
APPLE, veiklos Lietuvoje
iniciatyva ateina iš išeivijos,
Lietuvoje nesutinka sąmo-
ningai statomų kliučių ir ne-
reikia kontraversijų. Veiklos
sėkmę Lietuvoje lemia tų
organizacijų vadovų sugebė-
jimai, išvermė ir tikėjimas
siekiamų tikslų svarba.

Tam tikrą riziką tenka
prisiimti senųjų politinių par-
tijų Lietuvoje atkūrėjams ir
naujų organizatoriams, kai

renkasi talkininkus iš išeivi-
jos. Juk vieša paslaptis, kad
vienos tos pačios organiza-
cijos dvi šakos Lietuvoje ir
išeivijoje turi skirtingas pa-
žiūras ir į LDDP, ir Kazį Bo-
belį, ir į "Atsišaukimą dėl
Lietuvos saugumo". Kai ku-
rios kitos, turinčios atitikme-
nis Lietuvoje ir išeivijoje,
savo nusistatymus derina
lengviau. Sunkiausia toms

(Nukelta į 4 psl.)

RINKIMAI IR PASIKEITIMAI

Vytautas Landsbergis

Artėjant Velykoms, ku-
rių proga norisi visus lietu-
vius kuo platesnėse šalyse
pasveikinti, Lietuvoje turė-
jom rinkimus su jau žino-
mais rezultatais. Yra jie geri,
galėjo būti dar geresni, betgi
dabar mėginsiu paliesti kitką.

Nustebino žinios iš užjū-
rių, kad užsienio lietuviai
praktiškai negalėjo balsuoti,
nebent jei būtų važinę tūk-
stančius mylių į ambasadą
Washingtono. Paaškinimai,
kuriuos pastebėjome, neva
ambasada neturi net jau anks-
čiau balsavusių žmonių sąra-
šų, todėl negali jiems priminti
ir pakviesti bei organizuoti
balsavimo per konsulatus ir
bendruomenes – būtų nelabai
rimti. Matyti veikiau kitkas
– dabartinė Lietuvos valdžia
nenori, kad jos piliečiai
užsienyje balsuotų.

Negana to, nesiliauja pa-
grįsti nusiskundimai, kad Vi-
daus reikalų ministerijos pa-
reigūnai itin biurokatiškai
vilkina net aiškiausius paraiš-
kas gauti ir pasiimti naują
Lietuvos pasą. Matyt ne tik
policijos ar kitų įstaigų parei-
gūnai, bet ir aukštesnė vyk-
domoji valdžia, kuri to nesu-
tvarko, nenori, kad piliečių
būtų daugiau – iš čia tiek
biurokratių kliučių ir vilki-
nimų įstaigose, atrandant ga-
lybes priekabių, kad tik ne-
duotų Lietuvos paso. Gal
tokie, kaip vieno Seimo
nario balandžio 8-osios rin-
kimams Kaišiadoryse daug
ko ir nenulemtų, nepakreiptų
rezultato pageidautini keli
šimtai papildomų balsų – iš-
eivių iš Kaišiadorių, Rumsiš-
kių, Žaslių, Kruonio ir jų
apylinkių; bet kodėl tie žmo-

nės apskritai negalėtų bal-
suoti? O gal ateinančiuose
Seimo rinkimuose jie balsuo-
tų visur Lietuvoje, gal ką
nors ir nulemtų? Juk 1992 m.
Seimo rinkimų apygardose
kai kur net keliasdešimt, juo-
lab keli šimtai balsų būtų ši
tą nulėmę, tikriausiai ir LDDP
nebūtų gavusi vienvaldystės,
vienos partijos daugumos. O
tai vėlgi būtų apsaugoję daug
ką Lietuvoje. Pagalvokim,
juk užsieniuose gyvena ne
šimtai, o bent jau dešimtys
tūkstančių galimų balsuoto-
jų! Ir tie, nusivylę anų Sei-
mo rinkimų rezultatais, susi-
krimtę ir Lietuvai karčiai iš-
kalbėję, kam seną valdžią iš-
sirinko, ko gera, patys dabar
tikrai norėtų ir pilietinę pa-
reigą atlikti, ir prisidėti, kad
Lietuvoje būtų geresnė val-
džia, žinoma, prieš tai atkak-
liai išsireikalavę ir tų, kad ir
lėtai judančių, pasų.

Cia nebe taip svarbu aiš-
kintis, kodėl atgimusi besig-
nanti Lietuva bijojo dvigubos
pilietybės principo ir tik
palaipsniui darė šio pobūdžio
lengvatas tautiečiams – ne
Lietuvos, o kitų, ir ne vien
Vakarų, valstybių gyventojams
ir piliečiams lietuviams. Daug
apie tai prikalbėta, pri-
kaltinta ir prisiaiškinta, betgi
dabar tikrai svarbiau galvoti
apie paprastą pilietinę pagal-
bą Tėvynei – ne doleriais, o
balsais. Buvo ir tebėra truk-
dymų, kad tų vakarietiško
demokratinio nusiteikimo
balsų kuo mažiau ateitų į rin-
kimų komisijas Lietuvoje.
Buvo, bet neįvykdyti ir toliau
taip bus? Turi įvykti pasikeitimas.

Kai jis įvyks, greičiau ra-
sis ir kitų pasikeitimų į gerą.

Lietuvos Seimo narė ir Kovo 11-osios Akto signatarė Romualda Hofertienė, kovo 11 d. Los Angeles latvių bendruomenės centre surengtose iškilmėse, priėmė Amerikos Baltų Laisvės lygos Čėčėnijos laisvę ginančiam prezidentui Džocharui Dudajevui skirtą 1994-ųjų metų BALTŲ LAISVĖS žymenį.

Nuotraukoje: priekyje R. Hofertienė, kairėje Lietuvos generalinis garbės konsulas V. Čekanauskas ir Lygos vadovybė. Iš dešinės: J. Matulaitis, A. Raulinaitis, dr. Z. Brinkis, dr. A. Blakis (latvis), H. Stevens (lietuvis), Robert Kerr (Lygos pirmininkas, amerikietis, adaptuotas lietuvis), T. Lillienstein (latvis), Jaak Treiman (Estijos garbės konsulas) ir A. Jerumanis (buvęs Latvijos garbės konsulas).

Girdėta iš Vilniaus

• BALTARUSIJA PRIEŠ LIETUVOS NARYSTĘ NATO.

Balandžio 6-7 dienomis Vilniuje viešėjęs Baltarusijos Aukščiausiosios tarybos pirmininkas M. Gribas pareiškė, jog jo šalies parlamentas vargu ar iki savo įgaliojimų pabaigos suspės ratifikuoti dvišalę Lietuvos – Baltarusijos politinę sutartį.

M. Gribas neigė, kad Baltarusija priklauso NVS karinei sąjungai. Su Rusija pasirašyta karinio bendradarbiavimo sutartis, jo nuomone, tereiškia techninį bendradarbiavimą. Jis pasisakė už Baltarusijos kaip neutralios valstybės statusą ir pabrėžė, jog jos artimiausių kaimynų – Lenkijos ir Baltijos valstybių – tapimas NATO narėmis prieštarautų Baltarusijos interesams.

Kiek anksčiau Lietuvoje lankęsis Baltarusijos prezidentas A. Lukašenka tvirtino, jog stoti ar nestoti į NATO yra pačios Lietuvos apsisprendimo reikalas. Baltarusijos pozicijos pasikeitimui įtakos, matyt, turėjo pastaruoju metu vykę įtempotos Rusijos – Baltarusijos derybos.

Tačiau M. Gribas, kaip ir kiek anksčiau A. Lukašenka, domėjosi galimybėmis panaudoti savo interesams Klaipėdos uostą bei numatomą statyti Būtingės naftos terminalą.

Baltarusijos parlamento rinkimai įvyks gegužės 14. Stebėtojai juose pranašauja nuosakiųjų ir nacionalinių jėgų sustiprėjimą.

• VOKIETIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAS VILNIUJE.

Balandžio 7 Lietuvoje pusdienį svečiavosi Vokietijos užsienio reikalų ministras K. Kinkelis. Kaip teigiama Vokietijos ambasados išplatintame pareiškime, šio vizito tikslas parodyti neabejingumą Baltijos valstybėms. Svečias sakė, kad pagrindinė jo pokalbių su Lietuvos prezidentu, premjeru ir užsienio reikalų ministru tema buvusi Baltijos valstybių integracijos į Europos sąjungą klausimas, sėkmingas derybų dėl asocijuotos narystės ES baigtis Briuselyje. K. Kinkelis tvirtino, kad po šių sutarčių pasirašymo Baltijos valstybės taps lygiavertės su kitomis šešiomis Vidurio Europos valstybėmis ir nuo tada jau pačios turės sukurti prielaidas jų pilnateisei narystei ES.

Kita svarbi pokalbių dalis – būsima Europos saugumo struktūra, kurioje dalyvautų ir Baltijos valstybės. K. Kinkelis pabrėžė, kad NATO tikrai plėsis, tik dar neaišku kaip ir kada. Tačiau bus vengiama konfrontacijos su Rusija, kuri labai skausmingai reaguotų į Baltijos valstybių stojimą į NATO. (Rusijos karo ministras P. Gračovas kiek anksčiau yra pareiškęs, jog NATO plėtimosi atveju, Rusija gali atsisakyti laikytis įprastinės ginkluotės mažinimo sutarties, kuri pasirašyta 1990 metais). Vokietijos užsienio reikalų ministras taip pat pažymėjo, kad Europoje neturėtų atsirasti skirtingų saugumo zonų ir Baltijos valstybės šiuo požiūriu neturėtų būti nuskriaustos.

Kalbėdamas apie bevizio režimą su Baltijos valstybėmis įvedimo galimybę, K. Kinkelis pažymėjo susitarimų dėl nelegalių imigrantų grąžinimo būtinybę. Jis taip pat sakė, kad "Karaliaučiaus klausimu" Vokietija nebus pernelyg aktyvi, nes į tai labai skausminai reaguoja Rusija, tačiau išreiškė nuomonę, kad šis kraštas turėtų būti integruotas į Baltijos valstybių regioną.

• RINKIMUS KAIŠIADORYSE LAIMĖJO V. EINORIS.

Balandžio 8 Kaišiadorių rinkiminėje apygardoje pagaliau išrinktas Seimo narys vietoj prezidentu tapusio ir Seimo nario įgaliojimus pradusio A. Brazausko. Antrajame rinkimų ture kiek netikėtai 140-uojų Seimo nariu tapo LDDP ir Valstiečių partijos remtas žemės ūkio ministras V. Einoris. Už jį balsavo 8285 rinkėjai. 7834 balsai buvo atiduoti už Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) ir kitų dešiniųjų partijų remtą L. Sabutį, kuris rinkimuose čia dalyvavo jau trečią kartą ir nuolat gaudavo daugiausia balsų.

Rinkimuose dalyvavo netikėtai daug rinkėjų – net 43.6 proc. Panašus nuošimtis jų dalyvavo ir prieš dvi savaites įvykusiųose savivaldybių rinkimuose, vykusiuose kartu su Seimo nario pirmuoju rinkimų turu. Tačiau iki šiol rengtuose pakartotiniuose Seimo nario rinkimuose niekada nėra buvusi peržengta 40 proc. dalyvavimo riba – tokio aktyvumo reikia, kad riniimai būtų laikomi įvykusiais.

Komentuodamas rinkimų rezultatus, Tėvynės Sąjungos pirmininkas V. Landsbergis sakė, kad sėkmę LDDP atstovui lėmė didelis kaimiškiosiose apygardose dalyvavusių rinkėjų aktyvumas, nes miestų ir miestelių gyventojai daugiausia parėmė L. Sabutį.

Jis taip pat nurodė, kad LDDP pasinaudojo visais privilegijomis, kuriuos teikia buvimas valdžioje – didelio kiekio valdininkų siuntimas agituoti, atitraukiant juos nuo tiesioginio darbo, valstybinis jų transportas ir kitos lėšos kurios, tikriausiai, padengiamos ne iš LDDP partijos biudžeto.

• **PATVIRTINTA LIETUVOS IR EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTIS.** Balandžio 12 Briuselyje parafuota Lietuvos ir Europos sąjungos bei jos penkiolikos šalių narių Europos (Asociacijos) sutartis. Šiame dokumente įrašyta, kad pereinamasis periodas turėtų baigtis jau 1999 metais. Tą pačią dieną panašias sutartis pasirašė ir Estija bei Latvija.

Sutartis pasirašyti numatoma gegužės mėnesį. Po to ES šalys pripažins Lietuvą kaip ir kitų Vidurio Europos šalių

Praėjo 100 dienų

Balandžio 7 d. Atstovų rūmų respublikonai nariai vėl susirinko ant plačių tų rūmų laiptų ir televizijos kameroms filmuojant, viešai pasidžiaugė, kad jie įvykdė savo pažadus balsuotojams, įvykdė savo "Kontraktą su Amerika", priimdami visą eilę svarbių įstatymų. Žinoma, įstatymas tampa įstatymu tik po to, kai jį patvirtina Senatas ir pasirašo šalies prezidentas. Politikų kalbose nebuvo užsiminta, kad nepavyko susitarti dėl pažado apriboti Kongreso narių kadenciją ar trukmę. Nebuvo nustatyta, kiek metų politikams galima būti perrenkamams. Buvo siūlyti įvairūs tarnybos ilgio terminai. Daugiausia pasisekimo turėjo siūlymas abiejuose Kongreso rūmuose išbūti neilgiau 12 metų.

Uoliausias trukmės apribojimo šalininkas buvo nau-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

jas senatorius iš Tennessee dr. Bill Frist. Jis ne tik naujas senatorius, bet iš viso, naujas politikas. Savo valstijoje jis yra žinomas medicinos daktaras ir garsus chirurgas. Jis pats jau pažadėjo, jog po dviejų terminų (12 metų) jis grįš atgal į savo profesinį darbą.

Tarnybos ilgio apribojimo priešininkai tvirtino, kad naujiems Kongreso nariams pora metų praeina, kol jie susipažįsta su politinio darbo detalėmis. Kiti tvirtina, kad nauji nariai lengvai tampa profesionalų lobistų aukomis, politiniam darbui reikalinga subrendusių ir patyrusių žmonių. Kadencijos apribojimo šalininkai kalbėjo, jog ilgas užsibuvimas Kongrese esąs nedemokratiškas, nes Kon-

greso nariui lengviau yra vėl būti perrenkamam, lengviau gauti lėšų daug dainuojančiai rinkimų kampanijai, daug gabių kandidatų nesiryžta kandidatuoti, nes neturi tam būtinų lėšų. Į tai oponentai atsiliepė, jog reikėtų reformuoti ne metų skaičių, bet – kampanijų finansavimo įstatymus.

Senatorius Robert Byrd, 77 metų amžiaus, iš Vakarinės Virginijos, kongrese praleido jau 36 metus. Jo priešininkai vadina jį "V. Virginijos bilijono dolerių pramone", tiek gero jis tai valstijai padaręs.

Nepavyko respublikonams praveisti Kongrese ir Konstitucijos papildymo, kuris įpareigotų vyriausybės subalansuoti valstybės biudžetą. Pasipriešino pats respublikonas sen. Mark Hatfield iš Oregono. Toks papildymas tik suterštų Konstituciją, pasakė jis. Apskritai, senatoriai daug šalčiau žiūri į visą Atstovų rūmų jaunuo- menės sujudimą viską reformuoti. Net kai kurie Baltųjų Rūmų patarėjai ciniškai siūlo prezidentui Clintonui ramiai palaukti, kol praeis reformatorių karštis, kol jie palies amerikiečiams svarbių pensijų, sveikatos apdraudos, medicare, medicaid karpymą. Tuomet balsuotojai vėl atiduosią savo balsus demokratų partijos kandidatams.

TRUMPAI

• Balandžio 9 d. du palestiniečiai Gazos teritorijoje nusižudė susisprogdindami. Žuvo daug izraelitų, daug sužeistų. Izraelio premjeras Rabin pareiškė, kad taikos su arabais procesas bus tęsiamas, nežiūrint bombų. Prezidentas Clintonas pasakė JAV žydų organizacijos suvažiavime, kad taika Viduriniuose Rytuose yra svarbus jo vyriausybės uždavinys. Taikos bus siekiama toliau. Izraelio opozicijos Likudo partija paskelbė, jog PLO vad. Arafatas, jei nori taikos, turi sustabdyti Hamas teroristų veiklą.

• JAV moterų organizacija NOW balandžio 9 surengė Washingtone milžinišką demonstraciją, kur kalbėtojos pasisakė už abortus, pasmerkė respublikonus politikus, kurie pasisako prieš abortus. Policijos žiniomis, demonstracijoj dalyvavo apie 50,000.

• Jau aštuoni respublikonų partijos politikai paskelbė, jog jie sieks partijos nominavimo į JAV prezidento vietą. Dar du rengiasi iškelti savo kandidatūras, jų tarpe atsargos generolas Collins.

(Nukelta į 9 psl.)

siekį tapti pilnateise ES nare. Europos (Asociacijos) sutartis sukurs palankesnes galimybes Lietuvos ekonominei, užsienio ir saugumo politiką koordinuoti su ES. Kuriasi naujas ES Baltijos jūros šalių regionas, o santykiai su NVS bus plėtojami bendrame ES ir NVS šalių santykių kontekste.

• **LIETUVA PERKA GRŪDUS KAZACHSTANE.** Kaip praneša "Lietuvos rytas", Kauno grūdų bendrovė perka kviečius iš Kazachstano, mokėdama po 500 litų už toną.

Dėl žemų grūdų supirkimo kainų, pernai rudenį žemdirbiai grūdų perdirbimo įmonėms pardavė tik 18 proc. išaugintos produkcijos. Grūdų perdirbimo įmonės iš numatytų supirkti 420 tūkst. tonų, tesupirko tik pusę tiek. Lietuvos ūkininkai grūdus išveždavo į NVS šalis, kurios mokėjo brangiau, be to atsiskaitydavo iš karto.

Šių metų derliui supirkimo kainos nustatytos aukštesnės – 350 – 500 litų už toną. Šiemet numatoma supirkti 400 tonų grūdų.

— er —

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PATVIRTINO VALSTYBĖS ATSTOVAVIMO AKCINĖSE IR UŽDAROSIOSE AKCINĖSE BENDROVĖSE TVARKĄ.** Vyriausybės nutarimu nustatyta, kad valstybei priklausančių bendrovės akcijų turėtojai gali būti institucija, kuri vykdytų įmonės steigėjo funkcijas iki jos reorganizavimo į akcinę arba uždarąją akcinę bendrovę arba instituciją, Lietuvos Vyriausybės pavedimu vykdanči bendrovės steigėjo funkcijas. Lietuvos valstybės vertybių popierių fondas yra turėtojas tų akcijų, kurios jam perduotos, vadovaujantis atitinkamais Vyriausybės nutarimais. Likviduotos bendrovės valstybei priklausanti turto dalis turi būti perduodama disponuoti Lietuvos Vyriausybei.

Šioje tvarkoje taip pat nurodytos valstybės įgaliotinio pareigos, sprendimus galintys priimti subjektai, sprendimų priėmimo ir vykdymo tvarka.

ELTA.

• **NEDARBAS IR TOLIAU DIDĖJA.** – Lietuvos Darbo Biržos duomenimis, šių metų balandžio 1 dieną šalyje buvo užregistruota daugiau kaip 107,000 darbo ieškančių nedirbančių piliečių ir, palyginti su kovo 1 d. duomenimis, nedirbančių žmonių padaugėjo beveik 7,000.

Bedarbių taip pat padaugėjo daugiau kaip trimis tūkstančiais, ir balandžio 1 d. šalyje buvo užregistruota daugiau kaip 42,000, iš kurių bedarbio pašalpas gavo 30,300.

Nedarbo lygis šalyje išaugo nuo 4.8% vasario mėnesį iki 5.1% kovo mėnesį. Miestuose nedirbo 4%, rajonuose – 6.6% ekonomiškai aktyvių šalies gyventojų.

Balandžio mėnesio pradžioje darbo biržos vietovėse užregistravo 2,777 laisvas darbo vietas, iš jų 1,720 – darbininkams.

Per pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuvos Darbo Birža padėjo darbą gauti daugiau kaip 10,000 piliečių.

ELTA.

• **JAUNUTĖ DARIENĖ, ATLANTO NUGALĖTOJO STEPONO DARIAUS ŽMONA,** šventė savo 90-tąjį gimtadienį. Kaune, Lakūnų plente, gyvenančią jubilatę sveikino miesto valdžios, aviakompanijos "Lietuvos avialinijos" atstovai, artimieji, kaimynai. Į svečius sukahties proga atvyko vaikaičiai Skirmantas ir Giedrėma su savo šeimomis. Per skaitytos telegramos iš JAV, Lenkijos, daugelio Lietuvos vietų, padainuota dainų, "Ilgiausių metų".

Gegužės mėnesį bus minimas per anksti mus palikusias Nijolės Dariūtės–Maštarienės 70-metis, o ateinančių metų pradžioje – Stepono Dariaus gimimo 100-osios metinės.

(KL)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – UŽ skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IŠ DIDELIO DEBESIO MAŽAS LIETUS

Juozas Žygas

Prieš rinkimus buvo daug kalbėta, rašyta ir spėliota. Ne visi spėliojimai ir lūkesčiai teiisipildė. Tiek vienu, tiek ir kitų teigimai, kad rinkimus jie laimėjo – turi tiesos grūdėlį. Rinkimuose te dalyvavo tik 49% turinčių teisę balsuoti. Didelės tragedijos ar balsuotojų apatijos, negaliu čia įžiūrėti. Viena tėra aišku, kad balsuotojai urmu prie urmų nesispraudė. Bet demokratiniuose kraštuose tai yra gana įprastas reiškinys. Kur prievarta žmonės nėra varomi balsuoti – tai dažnai tik 50 – 60% te balsauoja. Žinoma, ir demokratiniuose kraštuose, apatija nėra visai svetimas reiškinys. Kadangi žmonės sako, koks čia skirtumas – balsuosiu ar ne! Nes rinkiminiai pažadai, tik iki rinkimų dienos tegalioja.

Balandžio 4 d. Chicagoje įvykstančiuose rinkimuose (kuomet skaitysite, tai bus jau praeityje), kur bus varžomasi dėl "Mayor" kėdės, nuomonių apklausinėtojai tenumato tik 40% balsuotojų. Ir niekas dėl to labai didelių išvadų nedaro. Amerikoje balsuotojų abejingumas yra iš dalies aiškinamas dviejų partijų sistema, kadangi žmonės neturi didelio pasirinkimo. O, manyčiau, kad Lietuvoje žmonėms yra dar blogiau, kadangi tokiam partijų perteklyje, net blaiviam gali galva apsisukti. Paskutiniuose rinkimuose dalyvavo berods 17 skirtingų sąrašų. Nevadinčiau tai kokiomis nors partijomis, bet greičiau skirtingomis "chebromis". Svarbu tik vardą sugalvoti, o grupelė pasekėjų atsiras. Galbūt prieš ketvertą metų, mačiau Lietuvos spaudoje karikatūrą: kažkoks žiūrinamas "veikėjas" sėdi galvą susiėmęs, "Jeigu tik vardą sugalvosiu – steigsiu naują partiją".

Panašiai, kaip buvo pas Amerikos juodukus. Jeigu

apsukresniam atsibodo juoda darbą dirbti, tereikėjo tik vardą sugalvoti ir 20 draugų ar pasekėjų surasti, savo religiją užregistruoti ir jau įvairios gaunamos aukos, nuo mokesčių atleidžiamos. Į Lietuvos politinį gyvenimą bus galima pradėti rimtai žiūrėti, kuomet iš dabar esančių partijų bent dešimt savo iškabas nuims. Reikia mokytis iš Skandinavijos ar Benelux'o kraštų, kurie nėra dideli, bet ekomiška nuo kitų nepriklausomi ir turi politinį pastovumą, kur nėra revoliucijų ir perversmų. Dėl to tokia Danija, būdama nedidesnė už Lietuvą, tačiau apie ją rašant niekam į galvą mintis neateina prisiekti "tiny" epiteta. Partijų perteklius įrodo, kad krašte nėra tikrų vadų, bet ambicingi maži "vadukai".

Praėjusiuose rinkimuose LDDP neišėjo pralaimėtoja, bet savo pozicijas iš dalies net pagerino, tačiau, žinoma, išskyrus Visaginą, niekur neturės daugumos. Bet jeigu dešiniosios partijos ir partijėlės savo tarpe nesusikalbės, tai LDDP daugelyje vietų galės sudaryti dominuojantį bloką. Nereikia užmiršti, kad Lenkų Rinkimų Akcija pravedė 68 kandidatus ir jų balsai bus pardavimui už aukščiausią pasiūlytą kainą. Čia ir glūdi pavojus, ypač Rytų Lietuvoje, kur lenkai gali nosis užriesti ir privilegijuotą padėtį turėti. Ir prieš tai jie LDDP sluoksniuose daug draugų turėjo. Tad jie sau tokių teisių reikalauja, kokių niekuomet Lenkijoje jokia tautinė mažuma neturėjo. Ir dabar Seinų krašte lietuviai nei dalies tų teisių neturi, kokias lenkai Lietuvoje turi. Lietuvos pareigūnai, lankydami Seinuose ar Punske, mažai laiko teturi susitikti su lietuviais. Tad akivaizdu jog lietuviai jokio Lietuvos užnugario neturi!

PABĖGĖLIAI IŠ AZIJOS ŠALIŲ – NAUJA PROBLEMA LIETUVAI

Eivydąs Radvila

Šį pirmadienį profesorius Vytautas Landsbergis išplatino pareiškimą, kuriame atkreipiamas dėmesys į problemas, kurias gali sukelti migrantai iš Vidurio ir Pietų Azijos valstybių. Jis nurodė, jog į Vakarų Europą vykstantiems Azijos šalių migrantams naudojantis Baltijos šalyse atsiradusių nelegalių žmonių permetimo verslu, susirūpinimą kelia ne tik Baltijos valstybių sienų kontrolė, bet ir kaimyninių Rytų valstybių politika.

Pareiškime taip pat nurodoma, kad ne be Rusijos žinios šios šalies traukiniais į Latviją neteisėtai įvežti migrantai, Rusijai atsisakius priimti juos atgal, stumdomi tarp Latvijos ir Lietuvos. Taip veikiant, Baltijos valstybėms bus galima sudaryti vis daugiau politinių ir socialinių problemų, sukelti tarpusavio įtampą, diskredituoti jas Vakarų akyse, pačiai Rusijai dar ir uždirbant iš benamių žmonių vilčių bei vargo, – tvirtina profesorius.

Su sunkumais dėl nelegalių migrantų iš politiškai neramių Vidurio ir Pietų Azijos valstybių, netgi Indijos, Vietnamo, Šri Lankos bei artimųjų Rytų, kurie ieško politinio prieglobsčio ar ekonominės gerovės Vakaruose, Baltijos valstybės susiduria jau senokai. Tačiau šis klausimas įgijo tarptautinį skambesį, kai plačiai pasklido žinia apie dviejuose traukinio vagonuose gyvenančių 105 kurdų, afganistaniečių ir palestiniečių grupę, kurių Latvijos valdžia niekaip negali išsiųsti iš savo šalies.

Istorija prasidėjo praėjusių metų gruodžio mėnesį, kai iš Rusijos atvykusi pabėgėlių grupė sėdo į laivą, ku-

ris juos už tam tikrą mokestį nelegaliai turėjo nugabenti į Švediją. Tačiau audroje laivas įstrigo vienoje Estijos salų, iš kur jie vėl buvo sugrąžinti į Latviją. Po to, kai pabėgėliai neįvykdė Latvijos valdžios nurodymo apieisti šalį, jie buvo susodinti į traukinį ir nuvežti prie Rusijos sienos, tačiau Rusijos pasieniečiai jų į šalį neišleido. Nepavyko vagonams prasmukti ir į Lietuvą. Dėl šių bandymų Lietuvos Užsienio reikalų ministerija nusiuntė latviams protesto notą. Kol nepasirašyta Lietuvos ir Latvijos Vyriausybės sutartis dėl nelegaliai esančių asmenų susigrąžinimo, pasikartojus panašioms atvejams, Lietuva pasiūlė iš anksto informuoti jos valdžios įstaigas apie numatoma tokių asmenų pervežimą tranzitu į trečiąsias valstybes, kartu pateikiant tų valstybių garantiją priimti imigruojančius asmenis.

Abipusiais kaltinimais pasikeitė ir Latvija su Rusija. Rusijos pasieniečiai tvirtina, jog nėra aiškių įrodymų, kad į Latviją pabėgėliai pakliuvo iš Rusijos ir teigia, kad pabėgėlių negali priimti, kadangi Maskva neturi pasirašiusi jokio susitarimo dėl pabėgėlių grąžinimo nei su Latvija, nei su Lietuva. Jie mano, kad šie pabėgėliai yra vien Latvijos problema.

Į šios problemos sprendimą įsijungė ir Jungtinių tautų organizacijos atstovai, šiuo metu bandantys išspręsti šį diplomatinį ir teisinį Maskvos ir Rygos ginčą. Pagal JTO standartus, dauguma nelegalių imigrantų atvykstančių į Baltijos valstybes yra politiniai pabėgėliai, todėl organizacijos atstovai norėtų, kad Baltijos valstybės priim-

tų prieglobsčio suteikimo, pabėgėlių statuso nustatymo ir apgyvendinimo tvarką tiems, kas šiame regione ieško prieglobsčio. Turintiems priežastį bijotis dėl savo gyvybės ir laisvės (sugrąžinimo atveju) turėtų būti suteiktas laikinas prieglobstis.

Latvijos pareigūnai tvirtina, kad jie negali leisti savo šaliai tapti tranzitinių emigrantų zona. Pasak jų, Rusijoje ir Baltarusijoje yra apie 100 tūkst. potencialių imigrantų, kurie per Baltijos valstybes norėtų patekti į Vakarų. Pavojų kupinomis imigrantų kelionėmis už atitinkamą mokestį rūpinasi organizuotos nusikaltėlių grupuotės, kurios, kaip teigia Latvijos pareigūnai, neretai būna susiję su Rusijos specialiosios tarnybomis.

Dar viena pabėgėlių grupė balandžio pradžioje pastebėta netoli Švedijos krantų plūduriuojančioje valtyje. Nustatyta, kad 43 kurdų pabėgėliai laivu atplaukė iš Klaipėdos.

Suvokdama, kad nelegalių pabėgėlių problema tampa vis aktualesnė, Lietuvos Vyriausybė pavedė Vidaus reikalų, Krašto apsaugos, Susisiekimo ministerijoms, Muitinės departamentui sparčiau derėtis dėl Lietuvos valstybės sienos fizinės apsaugos įrangos įsigijimo. Apsaugai tikimasi naudoti ne spygliuotą tvorą, o radarus, optines kontrolės prietaisus, kitą techniką. Taip pat spartinamas specialios įrangos diegimas ir Lietuvos muitinių postuose.

Pažymima, kad nepasirašius sutarčių su Vakarų valstybėmis dėl nelegalių imigrantų grąžinimo, su jomis nebus galima pasirašyti bevizio režimo sutarčių. Lietuva taip pat turėtų ratifikuoti 1951 metų Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių ir kuo greičiau priimti pabėgėlių statuso įstatymą.

1995. IV. 13

"KAGĖBIZMAS - GYVENIMO BŪDAS"

Lietuvoje išeinantis savaitraštis "Dienovidis" š.m. kovo 17 d. numeryje atspausdino pokalbį su teisininku Kęstučiu Milkeraičiu, tyrusiu KGB agento "Kliugerio" bylą. Tyrimo metu išryškėjo faktai liudiją, kad buvusi sovietinio saugumo struktūra, toli gražu, iš Lietuvos neišgaravo, bet, pasislėpusi po verslo iškabomis, tebetęsia savo pragaištingą veiklą.

Tikėdamiesi, kad ši tema galėtų būti įdomi užsienyje gyvenantiems tautiečiams, minėtą pokalbį pateikiame Dirvos skaitytojams.

"DIENOVIDIS". Visuo-menei Jūs žinomas kaip tardytojas, tyręs skandalinę KGB agento "Kliugerio" bylą ir užsienio specialiųjų tarnybų sukurtas ūkinės priedangos organizacijas. Kaip vertinate dabartinės valdžios nuostatą, kad buvusi sovietinė saugumo (KGB) struktūra po 1991 m. rugpjūčio pučo "išgaravo" ir nebepavoja Lietuvai?

KĘSTUTIS MILKERAITIS. Praėjusių metų pradžioje informavau Seimo Valstybės ir teisės komitetą ir asmeniškai poną E. Bičkauską (tada jis buvo prezidento įkurtos komisijos kovai su organizuotu nusikalstamumu bei korupcija vadovas), kad tyrimo eigoje surinkau duomenis apie platų užsienio specialiųjų tarnybų tinklą Lietuvoje, apie KGB žmones. Šiandien jau

ne paslaptis, kad tokie žmonės įterpti į bankus, viešbučius, turizmo, prekybos nekilnojamojo turtu ir kitas firmas. Deja, sulaukiau tik priekaištų.

Niekam nebe paslaptis esame vieninteliai iš Baltijos (o gal ir visos KGB valdytos erdvės) valstybių, neturintys jokių užsienio specialiųjų tarnybų veiklą trandančių įstatymų. Žinoma, jei neminėsim seno sovietinio Baudžiamojo kodekso 63-iojo straipsnio. Na, o jei nėra deramų įstatymų, tai ir teisinio užsienio specialiųjų tarnybų veiklos tyrimo Lietuvoje nebuvo ir nėra.

Lietuva turi Konstitucinį Teismą, bet neturi Konstitucijos apsaugos mechanizmo. Saugumo departamento, vadovaujamo p. J. Jurgelio, rimtai vertinti negaliu, nes, (Nukelta į 5 psl.)

HOLOKAUSTO MUZIEJŲ WASHINGTONE APLANKIUS

Antanas Dundzila

1972 m. Lietuvoje išleis-tame 974 psl. lietuvių kalbos žodyne "holokausto" nėra. Matyti, okupuotoje Lietuvoje šis žodis neegzistavo, nes, greičiausiai, saugotasi, kad pačiam okupantui toks terminas nebūtų taikomas. Bostoniškė Liet. enciklopedija žodį kildina iš graikiškojo "holokauston" – izraelitų, finikiečių, babiloniečių, indų, senųjų graikų kruviniųjų aukų, kurios būdavo deginamos ant aukuro. Kadangi naciai savo koncentracijos stovyklų aukas masiškai degindavo krematorijose, prigijo ir šių laikų holokausto prasmė. Žodis gana tiksliai atitiko pasibaisėtiną žydų ir kitų pavergtųjų tautų naikinimą ir iš tolimos praeities atgaivintą jo reikšmę.

Holokaustas, deja, vyksta ir šiandien. Kai kovo 26 d. WASHINGTONE stovinėju gar-saus JAV Holokausto mu-ziejaus aikštelėje, vienas istorikas būriui vaikų aiškino žodžio reikšmę ir teigė, kad šiuo metu holokaustas vykdomas Etiopijoje, buv. Jugoslavijoje ir Čėčėnijoje. Tai-gi, platesne prasme, holokaus-tas nėra ribojamas naikinimu ugnimi: šiais laikais šis žodis reiškia bet koki, plačios apimties žmonių žudy-mą. Taip ir Sibiro gulaguose, baisiame šaltyje, badu bei ligomis išžudyti milijonai pasmerktųjų aiškiai buvo holo-kausto aukos.

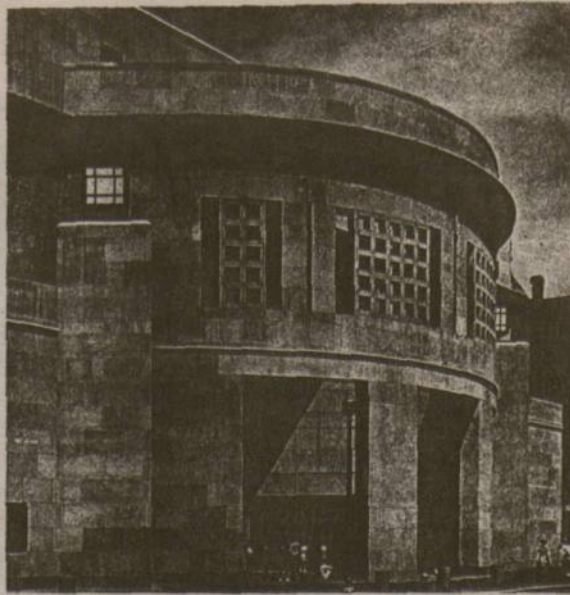
Lietuvai ir lietuviams holokaustas labai rūpi. Rūpi visų pirma todėl, nes mūsų tauta apie 50 metų ši šimtme-tį pati buvo tapusi holokaus-to auka, buvo sistematingai rusų ir vokiečių naikinama. Rūpi, nes Izraelio valstybė ir įvairių kraštų žydų bendruomenės kaltina lietuvius kola-boravimu su naciais holo-kausto nusikaltimuose.

Prieš du metus Washing-tone atidarytas JAV Holokaus-to atminimo muziejus (įsidė-mėkite oficialiame pavadinime valstybingumo pabrėži-mą – "United States Holocaust Memorial Museum") man jau senokai rūpėjo. Apie jo statybą žinojau anksčiau, daug kartų, pravažiuodamas jį mačiau. Iš vieno mūsų LB vadovo taip pat žinau, kad ir kitos nacių naikintos tautinės mažumos norėjo Amerikoje įsijungti į šio muziejaus apim-tį (juk tai galėjo būti visų, nacių naikintų, tautų holo-kausto muziejus!), tačiau žy-dų vadai į tokias kalbas nesi-leido. Akstinas muziejų aplankyti dabar susikristalizavo vieno bičiulio apsilankymo WASHINGTONE proga. Vaka-rieniaudami daug apie šį mu-ziejų kalbėjomės. Po to su-

sitikimo, saulėtą sekmadie-nio rytą aš jau stovėjau ilgo-je, norinčių muziejų apžiūrė-ti, žmonių eilėje.

Savo esme, eksponatais, pastato išore bei įrengimu, savo dydžiu, prestižine Wash-ingtono miesto vieta, talen-tingai įrengtomis modernios technikos priemonėmis – ši institucija imponuoja visus. Kad ir paviršutiniam muzie-jaus apžiūrėjimui reikia bent 2-3 valandų. Tai ne tik isto-rinių duomenų eksponavi-mas, bet kartu didžiosios, šio šimtmečio žydų tautos trage-dijos – iš tikrųjų, viso pasaulio tragedijos – labai efektin-gas pristatymas. Visas dėme-sys muziejuje, kaip su galin-gu mikroskopu, sukaupias žydų žudymo duomenims, nors, tiesa, pastebėjau, kad paminėti ir čigonai. Tam tik-ra talentinga prasme, holokaus-to tragedija muziejuje yra la-bai efektingai eksloatuojama žydų visuomeniniams, val-stybiniais ir istoriniams in-teresus. Čia įrengtas net tik muziejus klasikine to žo-džio prasme, bet ir švietimo, holokausto mokslinių tyrimų centras. Žiūrovui laikant prieš akis nužudytųjų tragi-ką, visą laiką visaip kartoja-ma: šito nusikaltimo negali-ma pamiršti, reikia, kad jis nepasikartotų. Gaila, kad pa-sauliui šitos pamokos neužte-ko, nes holokaustas vistik kar-tojasi: kad ir to, aikštelėje girdėto, istoriko lūpomis, ho-lokaustas kartojasi kituose kraštuose net šiandien. Ta-čiau apie visus kitus šio šimt-mečio holokaustus muziejuje neužsimenama; vien žydų istorijos tragikai nušifuotas mikroskopo lešis jų neapima; šitas muziejus yra sąmonin-gai pastatytas vien nacių vyk-dyto žydų holokausto reika-lui. Tai įsidėmėtinus muzie-jaus bruožas.

Muziejaus steigimo ini-ciatyvos pradžia siekia JAV prezidento Carterio laikus, kai 1978 buvo įkurta presi-dentinė holokausto komisija nacių (įsidėmėkite: tik na-cių!) tironijos nusikaltimams atžymėti. 1980 m. JAV Kon-gresas vienbalsiai nutarė steig-ti holokausto švietimo ir mi-nėjimo instituciją. Šiuo metų muziejus turi apie 30,000 eksponatų, vyksta nuolatinės ir keičiamos parodos, ruošia-mi koncertai, o šalia jų vei-kia kino teatras, moderniais kompiuteriais aprūpintas mo-kymo centras, archyvai, suve-nyrų bei knygų parduotuvė ir t.t. Nežiūrint to, kad muzie-jus buvo Amerikos valdžios labai dosniai privilegijomis apdovanotas, nežiūrint, kad Amerika žydų nežudė, mu-

Holokausto muziejaus rūmų fasadas. (Nuotrauka iš "Architektura and Art of The U.S. Holocaust Memorial Museum" brošiūros.)

ziejuje pasakoma karčių kal-tinimų JAV valdžiai bei vi-suomenei. Sakyciau, kad čia jau "antiamerikietiško" (panašiai, kaip dažnai girdi-mas "antisemitizmo" kalti-nimas) ir arogancijos pavyz-dys. Muziejuje labai ryškiai atsispindi pirmoje vietoje ke-liami vien tik žydų tautos ar jų tautinės mažumos intere-sai. Žydų žudymu nekaltina-mų (pabrėžiu: nekaltinamų) kraštų Europoje nebuvo daug: pvz., puošnus, 240 psl. mu-ziejaus leidinys ("The World Must Know: the History of Holocaust as Told in the Uni-ted States Holocaust Memo-rial Museum") be didesnių kaltinimų mini italus, suo-mius, bulgarus.

Kaip muziejus ir jame pristatytas holokausto reika-las atrodo lietuviui, ypač to-kiam, kuris asmeniškai prisi-mena karo meto rusų bei vo-kiečių okupacijas?

Muziejuje yra apsciai kaltinančios medžiagos lietu-viams, bet nė žodelio apie skriaudas, nusikaltimus lietu-vių tautai ar Lietuvai okupa-cijų metu. Atrodo, daug-moje griežtai laikytasi to tik nacių vykdyto holokausto temos. Yra sąrašas apie 200 lietuvių, kurie vokiečių oku-pacijos metu gelbėjo žydus. Visa tai ne naujiena, tačiau tai temai šiame straipsnyje ne vieta.

Nustebino muziejaus mokymo centre, kompiuteri-zuotoje enciklopedijoje nau-dojami "Kovno" ir "Vilna" miestų vardai arba žiauriai iškraipytas Eišiškių pavadinimas. Ten pat rodomas labai keistas Pabaltijo kraštų žemėlapis, su 1941 – 1943 m. laikotarpio žymesniųjų getų vietovėmis, tačiau kuriame valstybių sienos išvestos pa-gal 1933 m. duomenis (–Vil-niaus kraštas tebepriskirtas Lenkijai) ir dar prirašyta kad 1939 m. Lietuva Vilniaus kraštą "aneksavo"... Čia jau sąmoninga istorijos ir geo-grafijos mišrainė ir aiškus, nepateisinamas antilietu-viško (panašiai, kaip gir-dime apie antisemitizmą) pa-

vyzdys. Šį reikalą galėtų pa-siaiškinti Lietuvos valdžia.

Muziejuje bei leidiniuose aiškiai jaučiama komunistų rusų – sovietų globa, talka, o gal net įtaka. Štai, nuotrauka Jugoslavijos žydų partizano su komunistu Tito (abu su raudonom žvaigždėm kepu-rėse), bet jokios užuominos apie žydų dalyvavimą neko-munistiniame jugoslavų par-tizanų judėjime (pvz., su an-tikomunistu Michailovičium) nėra. Kadangi iš anksto ap-siribota tik nacių holokaustu, nesimato jokio šešėlio žydus žudžiusiems ar bent teroriza-vusiems rusams ar Sovietų Sąjungai. (Apie žydų žudy-mus Stalino laikais žinome. Taip pat, pvz., žinomi žydų tyrinėtojų teigimai, jog, pro-porcingai, 1940 m. rusai į Si-birą ištrėmė didesnį procentą Lietuvos žydų negu Lietuvos lietuvių. Tai irgi buvo rusų įvykdytas žydų holokaustas, apie kurį tačiau šiame muzie-juje nekalbama.)

Getuose žydai turėjo savo vietinę valdžią, "Judenra-tu" vadintą. Ši valdžia tarp-i-ninkavo, o jos narių dalis tam tikra prasme net kolabo-ravo su jų pačių broliu nai-kinusiais naciais. Šis faktas muziejuje yra traktuojamas labai atsargiai, bet yra pami-nėtas. Pvz., aname leidinyje yra A. Czerniakovo, Varšu-vo geto Judenrato pirminin-ko, nuotrauka. Czerniakovas elegantiškai apsirengęs, aiš-čiai nebadavęs, stovi prie

puošnaus rašomojo stalo, jis visai nepanašus į kitose nuo-traukose matomus, išbadėju-sius, nukamuotus žmonių ske-letus. Kai kas jį teisingai ir gerbia, o kiti – karingiau nu-siteikę geto gyventojai – jį kaltina ir smerkia. Ameriko-je turime vieną JAV valdžios Office of Internal Investiga-tion (garsiosios OSI) pavyz-dį, kai prieš keletą metų, tik po viešai amerikiečių spau-doje pasirodžiusios žinios (sic!) apie buvusį pačių žy-dų geto pareigūną, jam buvo iškelta byla... Jei neklystu, teismas jį rado kaltu, tačiau, ar tai dėl seno amžiaus ar dėl ligos, jo nebaudė... Išvada čia paprasta: panašiai, kaip ir kitur, taip ir žydai savo tarpe turėjo holokausto nusikalti-muose dalyvavusių asmenų; savuosius jie tačiau traktuoja daug švelniau.

Iš šio muziejaus bei jo leidinių galime pasimokyti. Žydai čia pastatė didingą pa-minklą savo holokausto au-koms. Stovime mes prieš būtiną uždavinį Lietuvoje įkurti, sukaupti paminklinį lietuvių tautos naikinimo centrą, kuris bylotų apie lie-tuvių tautos genocidą – holo-kaustą, apie mums padarytas ypač svetimųjų skriaudas. Tokio, kaip šis WASHINGTONO muziejus, neįrengsime, to-kios paminklinės institucijos niekas kitas pasaulyje nepa-statys. Tačiau ką nors pana-šaus privalome padaryti.

Šiandieną niekas žydų nebando mokyti, kad patirtą holokaustą dabar reikia už-miršti ir tik į ateitį žiūrėti. Toks sakymas būtų žydams įžeidimas ir jų holokausto aukų paniekinimas. Tačiau lietuviams ir Lietuvai tą "už-miršimo" laikyseną perša ir buvę okupantai ir kai kurie Lietuvos valdžios vyrai...

Iš JAV Holokausto mu-ziejaus išėini su savaimė su-prantamu gailėsčiu. Taip pat išėini su pasigėrėjimu žydų pasistatytam paminklui. Ir lietuviams reikia panašaus paminklo Lietuvoje; ypač reikia iš žydų pasimokyti kaip ginti bei puoselėti lietu-viškuosius interesus.

(1995-III-30)

LIETUVAI REIKIA IŠEIVIJOS.

(Atkelta iš 1 psl.)

politinėms partijoms, kurios naujai kuriasi, bet talkininkų išeivijoje ieško. Darytų jos klaidą, jei pinigines labiau vertintų už darbus įrodytą idealizmą. Storos piniginės dažnai yra nuoroda į oportu-nizmą. Trumpalaikiai laimė-jimai ilgesnėje distancijoje atneštų apsvylimą.

Vienas rezistencinis - politinis sąjūdis išeivijoje, Lietuvių Fronto bičiuliai, atitiktens Lietuvoje neturi.

Iki šiol vis vengė sprendimo su kuria politinę jėgą Lietu-voje suartėti. Bet sprendimo laikas artėja. Jis turėtų būti padarytas visuotiniame sąjū-džio suvažiavime gegužės 20-21 Chicagoje. Jeigu suva-žiavime bus padarytas vie-ningas sprendimas, tai turėtų tam tikro atgarsio susilaukti ir Lietuvos politiniame gyve-nime.

("Kauno laikas",
1995 kovo 31)

"KAGĖBIZMAS - GYVENIMO BŪDAS"

(Atkelta iš 3 psl.)

mano nuomone, jis užsiima archeologija ir istorija. Kai "Kliugerio" byloje atskleidžiau 1990-1991 m. KGB įsteigtas ūkinės priedangos organizacijas, kurios tęsė ardomąją žvalgybos veiklą naujomis sąlygomis, J. Jurgelio komanda ištikus metus neat sakė į mano jiems pasiūstą operatyvinės veiklos pavedimą. O juk laukti nebuvo kada, byloje reikėjo pateikti kaltinimus asmenims, atsakingiems už vadinamojo "veikiantiojo rezervo" KGB karininkų įterpimą tarp verslininkų ir pramonininkų, už tolesnį KGB materialinį-techninį aprūpinimą valstybės pinigų sąskaita.

Vadinamoji "rusų mafija", kurios taip bijoma Vakaruose ir Vidurio Europoje, yra specialiai parengtų profesionalų kuriamos nusikaltėlių struktūros. Šios struktūros yra daug pavojingesnės už Sardinijos piemenis, iš kurių išaugo itališka – amerikietiška mafijos šaka. Vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas, grįžęs iš konferencijos Italijoje, pareiškė, kad nusikaltamas struktūras reikia atriboti nuo pinigų. Teisinga mintis, tačiau ar kas nors padaryta? Kol nėra Konstitucinės apsaugos tarnybos, KGB agentūrinį tinklą ir toliau valdo senieji bosai. Kagėbizmas paverčiamas gyvenimo būdu, nes suteikia galimybę dirbti bankuose ar net užsienio atstovybėse. O ar ne šios struktūros šiandien režisuoja visą "teisėsaugos teatrą"? Ar ne jos kuria tą galingą tautos demoralizavimo aparatą?

Ką nuveikė Seimo Valstybės ir teisės komitetas, Seimo vicepirmininkas E. Bičkauskas, kai gavo Jūsų pranešimus apie organizuotą nusikalstamumą?

Nutrauktas tyrimas dėl Klimaičio–Lubio–Bakaičio finansinių aferų, dėl pagrobtų valstybinės įmonės "Azotas" lėšų, kurios panaudotos steigiant užsienio specialųjų tarnybų ūkinės priedangos organizacijas. Už tai atsakingas ponas E. Bičkauskas. Tiesa, pats "teisinių spektaklis" lyg ir tęsiasi. Štai "Valstybės žiniuose" (Nr. 101, 1994 12 30) išspausdintas sąrašas įmonių, devynis mėnesius nepateikusių finansinių ataskaitų ir pajamų deklaracijų. Tarp daugelio šiame sąrašo yra ir bendra Lietuvos–Vokietijos įmonė "Tarptautinė įmonė Baltia–Union", ir Lietuvos prekybos bendrovės "Litcommerz GmbH" Vilniaus filialas. Tyrimo eigoje nustatiau, kad šios įmonės – fiktyvios ūkinės organizacijos, kuriomis prisidengus vykdyta nusikalstama veikla. Tik pradėjus

šių įmonių teisinį tyrimą, jose dirbė žmonės paprasčiausiai išsilakstę. Apie visą tai žino ministerijos vadovai, todėl tą faktą, kad mokesčių inspektoriai priversti iki šiol ieškoti įmonių, kurių seniai nebėra, galiu vertinti tik kaip cinišką pasityčiojimą iš inspekcijos tarnautojų. Na, o pačią baudžiamąją bylą, kurioje tyriau valstybės turto grobimą, prokuratūros vadovai iš manęs paėmė. Su šia byla jau nedirbama ištisi metai, ir taip slepiami nusikaltimai, sudaromos galimybės naikinti įkalčius.

Ar mūsų pokalbis nepakenks bylos tyrimui?

Tyrimui pakenkti daugiau, negu pakenkta, – nebeįmanoma. Todėl privalu kalbėti. Apie šios bylos iškėlimo tikslus ir tyrimo užkulisius jau pasakojau žurnale "Veidas" (Nr. 38, 1994 09 22). Ten minėjau, kaip Generalinės prokuratūros vadovai ir KGB lietuviškojo padalinio užsienio žvalgybos skyriaus bendradarbiai prieš 1992 metų Seimo rinkimus modelio "Kliugerio" bylą. Kai mane įtraukė į šios bylos tyrimą, ėmiausi "firmų" ūkinių reikalų. Tuomet visą žinią "Respublika" pareiškė, jog tai byla "be teisės būti ištirta".

Stebėdamas šiandieninę situaciją, negali atsikratyti įspūdžio, kad kai kas siekia visiškos suirutės. Argi mūsų teisėsauga jau tokia bejėgė? O gal tai sąmoningas kai kurių pareigūnų sabotžas?

Norėdami iš esmės suprasti dabartinius įvykius, turime atsisąmoninti į netolimą mūsų praeitį, naujai pažvelgti į buvusius reiškinius, jų seką. Neseniai Nepriklausomų strateginių tyrimų centro darbuotojai pareiškė, kad normalios privatizacijos Lietuvoje nebuvo, vyko tik "perestroikos" suplanuota "prichvatizacija". Dabar jau akivaizdu, kad M. Gorbačiovo pradėtų procesų tikslas ir buvo valstybinį turtą perduoti į privačias partinės nomenklatūros, KGB rankas. Lietuvoje politinė V. Landsbergio komanda kiek išderino "Perestroikos" orkestrą, tačiau grįžusi į valdžią LDDP toliau tęsė Kremliuje parengtą planą. Sutrugdyta nuosavybės restitucija, žlugdomi teisėtais priemonėmis praturtėję verslininkai, stengiamasi, kad tėvynėn sugrįžtų kuo mažiau užsienio lietuvių.

Prisiminkime gorbačiovinį "kooperatyvų" steigimą (šių kooperatyvų asociacijai Lietuvoje vadovavo K. Prunskienė). Kaip tik tada, kai kooperatyvai dažnai buvo steigiami tiesiog valstybinėse įmonėse ir lyg erkės siurbė valdišką turtą, ir prasidėjo

nomenklatūrinio kapitalo kaupimas (arba grobimas). Toliau imta grobti pačias gamybos priemones, tai ypač brutaliai vyko kaime. Šių negatyvių procesų suvaldymui reikėjo atkurtos valstybės vykdomosios valdžios visų grandžių pastangų. Tačiau nomenklatūra visomis išgalėmis priešinosi, o menki bandymai kažką daryti iškart buvo apšaukti diktatūra. Pastangas sukurti Lietuvos saugumą vienas įtakingas Aukščiausiosios Tarybos deputatas pavadino "labai pavojingomis Lietuvai". Nuo pat nepriklausomybės atkūrimo taip ir neteko išgirsti, kad nors vienas prokuroras ar policijos komisaras pasipriešintų valstybinio turto grobstymui. Netiesa, kad trūko "teisinės bazės". Pakako visko (tik ne gerų norų) – juk tebegaliojo sovietiniai įstatymai, numatantys griežtą atsakomybę už valstybinio turto grobstymą. Deja, jei visuomenei spaudžiant kelios bylos ir buvo iškeltos, tai netrukus jos arba tyliai užgesdavo, arba būdavo nutrauktos, generaliniam prokurorui paaiškinus, kad "nėra nusikaltimo sudėties".

Panaši taktika taikyta ir investicinių akcinių bendrovių, "bankų", grobusių piliečių santaupas, atžvilgiu. Generalinėje prokuratūroje dirba analitinis skyrius, tyręs, kaip realiai veikia įstatymai. Tačiau jokios analizės visuomenė nesulaukia. Tardytojų, operatyvinių darbo vadovybė nekoordinuodavo, o į viršų siunčiami pranešimai apie "aukštesniojo ešelono" savivalę kažkur dingdavo. Šiandien pagarsėjęs A. Stašaitis, atvirai propagavęs teisinį nihilizmą, gimtadienių progomis sveikindavo skyrių vadovus, su rožėmis atvykdavo į pačią Generalinę prokuratūrą.

Organizuoto sąmokslu prieš atkurtą valstybę byla yra dirbtinai suskaidyta atskiromis bylutėmis. Taip išvengta išsamaus sąmokslu organizatorių – LKP, KGB – veiklos tyrimo, kaltinimai dėl kruvinų Sausio įvykių pateikti tik porai su anuo pasauliu besikalbančių veikėjų. O juk sąmokslu esmė ta, kad buvo sukurtos ištisos alternatyvios struktūros, kurių organizatoriai šiandien ramiai sugrįžta į Lietuvą. Štai vienos iš tokių struktūrų, vykdydamos Plano komiteto funkcijas, – Laisvų verslininkų asociacijos – prezidentas grįžęs išsidarbino "Vilniaus" viešbutyje. Palikti ramybėje lenkų "autonomijos" kūrėjai, dabar jau kandidatai į deputatus savivaldybių rinkimuose.

Spauda tiesiog mirga nuo kriminogeninės medžiagos, tačiau rezultatų nėra jokių...

Tie, kurie organizavo visą šį vandens drumstimą, grobstymą ir chaosą, gerai suprato, jog anksčiau ar vėliau žmonės suvoks įvykių esmę ir pradės ieškoti kaltų. Todėl ir buvo sukurta tai, ką vadinčiau "teisėsaugos teatru". Chaosu suinteresuotos jėgos, žinoma, valdo ir nemažą visuomenės informavimo priemonių dalį ir taip pučia žmonėms miglą į akis.

Trejetas dienraščių teisėsaugos institucijose iš pirmųjų rankų gauna medžiagą, pagal kurią turi būti atliekamas teisinis tyrimas, ir ją "kepa" savo puslapiuose. Šią medžiagą iš anksto laikraščiuose "pavalkiojus", tyrimų rezultatai jau nieko nedomina, spauda juos pamiršta, visi trokšta tik naujų ir naujų sensacijų. Profesionali dezinformavimo, piliečių moralinio ir psichologinio žlugdymo sistema apėmė visą valstybę. Blogiausia, kad ją atkartoja užsienio lietuvių laikraščiai ir radijo stotys, kuriomis žmonės dar iš sovietmečio įpratę tikėti.

Taip per spaudą panaudojamos teisėsaugos institucijos, kad diskredituotų kažkam neparankius asmenis. Ypač saviti yra prokuratūros ir "Respublikos" laikraščio žaidimai. Kartą dvi dienas traškėjo, užėmė mano kabineto telefonas. Pasirodo, Generalinės prokuratūros tardytojas A. Astaška (beje, mėgstantis publikuotis "Respublikoje" ir pasirašinėjantis kaip šio laikraščio ekspertas) gretimame kabinete prie telefono linijos pajungė įrašymo aparatūrą. Žodžiu, pasiruošė, kad galėtų išprovokuoti tada dar ministrą pirmininką G. Vagnorių. Kitą dieną jūdviejų pokalbis jau buvo išspausdintas "Respublikoje".

Žinoma, baisiausia buvo stebėti, kaip žurnalisto V. Lingio nužudymo bylos tyrimas buvo atliekamas pagal "Respublikos" nustatytas gai-

res. Panašiai, kaip slalomo trasoje. Tyrimas buvo atliktas siaurai, lyg kažkas būtų stengęsis, kad KGB vardas byloje nebūtų minimas. Tačiau kai kas vis dėlto "prasišvietė" parodymų metu. Šiuo atžvilgiu įdomūs kontravalybininko H. Margenio, dalyvavusio procese liudytoju, žodžiai: "Kas geriau: ar kad Vilnių valdytų Dekanidzė, ar kad čėčėnų mafija?" Darau išvadą, kad Dekanidzė, čekistų terminu tariant, buvo "kolokol" (varpas). "Respublikai" skambinant Dekanidzės "varpu", prie jo turėjo lipti nusikaltėlių pasaulio smulkmė. Teisme nusikambėjo (o ir daugelis Vilniaus operatyvinių žino), kad Dekanidzės – KGB orbitos žmonės. Jei iš anksto buvo planuota su Dekanidzių pagalba valdyti nusikaltėlių pasaulį, kyla klausimas: kas visa tai sumodeliavo? Gal tiek patys valdė ir patirties stokojančius Lietuvos kontravalybininkus? Teismo procese į tai neatsakyta.

Taigi kuriant "teisėsaugos teatrą" buvo dezorganizuojami teisėsaugos organai. Prisiminkime kad ir tą pačią nesibaigiančią, akligatvin nutumtą Medininkų bylą ir žaidimus joje su vienu iš Rygos OMON-o vadų Parfionovu, kuriam mūsų prokuratūra nepateikė kaltinimų už Lietuvos muitinių deginimą.

Pasiklausius Jūsų darosi iš tiesų liūdna. Argi nėra išeities? Ar negalima Lietuvoje, pasimokius iš italų kovos su mafija metodų, atlikti "švarių rankų" operacijos?

Būtų galima, jei atsirastų politinė jėga, pajėgi nutraukti gerai suplanuotus "perestroikos" procesus. Pirmiausia turėtų būti ištirti dabartinių "tyrėjų" veiksmai.

"Dienovidis" dėkoja teisininkui K. Milkeraičiui už drąsų pokalbį ir kviečia visus neprarasti vilties.

KONKURSAS GENOCIDO AUKŲ IR REZISTENCIJOS KOVŲ PAMINKLUI PASTATYTI

Kauno miesto taryba 1994 11 24 sprendimu Nr. 75 "Dėl politinių kalinių ir tremtinių problemų sprendimo Kaune" nutarė parengti konkurso nuostatus genocido aukų ir rezistencijos kovų paminklui Kaune statyti ir 1995 metų pradžioje surengti pirmąjį konkurso turą.

Šis paminklas turėtų simbolizuoti lietuvių tautos kovą dėl nepriklausomybės idealų išlaikymo, didžiulės tautos netektis pasipriešinimo kovose, pagarbą žuvusiems mūšiuose ir tremtyje, ryžtą prieš fizinį ir dvasinį genocidą, išblaškytos po pasaulį tautos

susitelkimą, nepriklausomybės atkūrimo prasmę ir jos įtvirtinimą.

Paminklo statybą planuojama pradėti 1995 m. birželio 14 d. ir baigti 1996 m. lapkričio mėnesį. Rezistencijos kovų ir genocido aukų atminimo įamžinimo paminklą numatoma pastatyti Lietuvos visuomenės lėšomis ir aukomis, įkuriant specialų paminklo statybos fondą.

Kauno miesto savivaldybės ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno skyriaus prašymu, Lietuvos architektų sąjungos Kauno skyrius skelbia konkursą

(Nukelta į 7 psl.)

MEDALIS DR. ANTANUI RAZMAI

Dr. Antanas Razma gavo pranešimą, kad jis yra išrinktas "National Ethnic Coalition of Organizations" specialiam pagerbimui – apdovanojimui "1995 Ellis Island Medal of Honor". Šis medalis įteikiamas Amerikos piliečiams, pasižymėjusiems humanitarinėje veikloje, specifinėje etninėje grupėje ir savo darbais pasitarnavusiems Jungtinėms Amerikos Valstybėms.

Šiuo medaliu apdovanojimų tarpe yra gen. Norman Schwartzkopf, sen. Alfonse D'Amato, Eric Severeid, Strom Thurmond ir kiti, įvairiose profesijose ir verslo pasaulyje pasižymėję asmenys.

Šių metų "Ellis Island Medal for Honor" apdovanojimo iškilmės įvyks gegužės 21 d., New Yorke. Programoje: ekumeninės pamaldos Šv. Patriko katedroje, medalių įteikimas Ellis salos soduose ir šaunus ("black-tie") pokylis Great Hall of Ellis Island patalpose.

Dr. Antano Razmos nuėitas kelias profesinėje ir lietuviškoje veikloje, grįstas pasišventimu ir darbu tautos ir visuomenės labui, jį atvedė prie šio pagerbimo.

Antanas Razma, žemaitis, ūkininko sūnus, antras iš penkių vaikų, gimė 1922 m. birželio 20 d. Visvainių km., Platielių valsč., Kretingos apskr., mokėsi Skuodo ir Plungės gimnazijose, baigė medicinos mokslus Vakarų Vokietijoje, Tuebingen'o universitete. Atvykęs su žmona Elena į Jungtines Amerikos Valstybes ir išlaikęs Illinois

valstybinius medicinos egzaminus, pradėjo privačią praktiką Wilmingtone, Ill. Užaugino du sūnus – Antaną Gintarą ir Petrą Edmundą, abu medicinos gydytojai.

Aktyviai reiškėsi amerikiečių gydytojų organizacijose, užimdamas įvairias vadovaujančias pareigas, kaip "Will-Grundy Medical Society"

vicepirmininko, "St. Joseph Medical Center" Jolietė gydytojų štabo prezidento ir kt. Užsitarnavęs įvairių organizacijų atžymėjimus. Nuo 1955 m. narys "American Medical Association", nuo 1975 m. narys–specialistas "American Board of Family Practice". 1991 m. pasitraukė į pensiją, gyvena Burr Ridge (Chicagos priemiestyje).

Dr. Razma, prieš 33 metus, steigėjas Lietuvių Fondo, kuris artėja prie aštuonių milijonų pagrindinio kapitalo ir lietuviškiems reikalams yra išdalinęs virš penkių milijonų dolerių. Praeityje dr. Razma ėjo Lietuvių Fondo Tarybos, Valdybos ir Pelno skirstymo komisijos pirmininkų pareigas; dabar Patikėtinių Tarybos ir LF Garbės Komiteto pirmininkas.

Nuo pat pradžios, JAV Lietuvių Bendruomenės narys ir nuo 1961 metų dr. Razma nuolat perrenkamas į JAV LB tarybą, buvęs tarybos prezidiumo vicepirmininkas, kontrolės komisijos pirmininkas. 1988-1991 m. JAV LB krašto valdybos pirmininkas; dabar JAV LB Garbės teismo pirmininkas.

1983 metais Antrųjų Pa-

TARP NEVILTIES IR OPTIMIZMO

Taip nuomonės įvairavo Toronte įvykusiame Baltų studijų draugijos (AABS) vietinio telkinio seminare: "Žvilgsnis į praeitį, žvilgsnis į tolį".

Apie dabartinio gyvenimo raidą trijose Baltijos šalyse pasisakė septyni, iš kurių keturi lietuviai. Draugijos kasmetiniuose seminaruose lietuviai tebūdavo pagelbininkais, gi šiemet Lietuvos reikalai vyravo. Mat vienu metu Toronte buvo grupė žymesnių Lietuvos žmonių, čia atvykusių dalyvauti įvairiose kanadiečių paramos programose, kurie būtent ir buvo pagrindiniai pranešėjai apie Lietuvos reikalus.

Aleksandras Abišala, buvęs Lietuvos premjeras, o dabar, sakoma, sėkmingas privatus verslo konsultantas, užimponavo gana sklandžia anglų kalba, dalykišku dėstyumu ir nuosaikiu požiūriu į šiuolaikę padėtį. Kazimieras Antanavičius buvo perdėm negatyvus. Gal dėl ribotumo išsireikšti angliškai, iš jo pa-

saulio Lietuvių Dienų rengimo komiteto pirmininkas, buvęs įvairių organizacijų ir lėšų telkimo komitetų vadovybėse.

1975 m. – "Man of the Year" Lithuanian-American Republican League of Illinois.

Nuo gimnazijos laikų ateitininkas, buvęs įvairiose valdybose. Nuo universiteto laikų Lietuvių Fronto Bičiulių narys, taip pat buvęs įvairiose valdybose.

(LF)

sisakymų neteko daug ko išsinešti. Suprasta, kad Lietuvos valdžia netikusi ir reikia ją pakeisti. Šalia sėdėjęs bičiulis kone balsu sušuko: "Valio būsimasis Lietuvos prezidentas Antanavičius".

Nėra reikalo ištisai aprašyti visą seminaro eigą, bet norėtusi pažymėti tikrai įdomesnius, retai ar visai negirdėtus pasisakymus.

Juris Dreifeldas buvo optimistiškas Latvijos ateitimi, nes, jo nuomone, jau turbūt pasiekta nuosmūgio riba. Baltijos vienybė tesanti laiko klausimas. Jauna Gunta Stūris kalbėjo apie savo patirtį Latvijoje, talkininkaujant psichiatrinės sveikatos priežiūroje. Ji pastebėjo didelį nepasitikėjimą savimi bei kitais, kas ir kliudo asmeniškų ryšių išsivystimui. Ji išsivius skatino būti švelniais santykiuose su tėvynainiais. Juos prilygino su jaunamėčiais, kurie nenori išklausyti vyresniųjų iki labiau subręstama.

Panašiai patarė ir profesorius antropologas Romas Vaštokas, šiuo metu esantis po vieną koją abejuose kraštuose. Taigi jo, kaip tėvynės gyvenimą tiesioginiai patyrisio, nuomonė buvo reikšminga. Jis į lietuvių kultūrą žvelgė ne iš elitinio, bet grynai iš antropologinio taško. Per du šimtus svetimųjų engimo metų lietuviai sugebėję išlikti, išvysčius atsparai reikalingą būdą: tariamą nuolankumą, pasinaudojimą slopintojų silpnybėmis, nepasitikėjimą valdžia ir ponais.

(Nukelta į 7 psl.)

Vytautas Rėkus POLUNDRA

(Ištraukos iš knygos)

(Tęsinys. Pradžia Nr.8)

Šlykščiausia buvo tai, kad mokytojai privalėjo dalyvauti organizuojant kolūkius: užeidavo stribai į mokyklą, paimdavo mokytoją, o vaikus paleisdavo. Gyventojai, matę ne vieną žiaurią santvarką, bijojo paprieštarauti. Išklausydavo tų veikėjų kalbų ir krikdavo.

Skurdas buvo toks didelis, kad vaikai į mokyklą ateidavo utėlėti ir alkani. Kartais net apalpdavo. Šie vargšai gal tik tiek skyrėsi nuo lagerio kalinių, kad jiems neteko matyti šiaurės pašvaistės. Jie braidžiojo po purvą, skurdą ir neviltį. Pareigūnai jautėsi esą visiškai viešpačiai tų vargšų ir galėjo su jais daryti, ką panorėję. Po daugelio metų pamačiau tokį gyvenimą amerikiečių filme "Beždžionių sala", kur beždžionės naikino viską, kas žmoniška ir žmogiška. "Laisvėje" jei kuris valstietis

savo darbštumu sugebėjo pakelti materialinį lygį, buvo apšauktas "buože" ir išbuožijamas, t.y. būdavo atimama iš jo viskas, o pakalikams pasirašius – keliaudavo jis ir į Sibirą.

Kiekvienas trokšta gyventi ten, kur gimė, nors tai būtų tik skurdus vegetavimas. Blogos sąlygos dažnai sukeldavo ligas. Mirtingumas buvo labai didelis. Bet valdžios pareigūnai išdrįsdavo nuvažiuoti pas tuos vargšus pavalgyti ir pagerti. Algas būdavo seniai pragėrę su tokiais pat, kaip jie patys. Rodėsi, lyg nuo elgetos atima lazda. Jei kuris nors pareigūnas buvo kilęs iš kultūringesnės šeimos, tai vis tiek nusirisdavo ligi savo bendradarbių dugno.

Mėginti kolektyvizuoti buvo iš Maskvos atvažiuavęs pats saugumo viršininkas majoras. Išauklėtas, bet nesisiskyrė nuo kitų. Net dar

griežčiau įsakydavo, ką reikia likviduoti. Žmonės buvo, kaip tie lagerio dochodiaigos, iki kaulo apgraužti utėlių, pareigūnų apiplėšti, nužeminti ir paniekinėti. Sovietų pareigūnai neretai tarp savęs bardavosi, keikdavosi tais pačiais šlykščiausiais keiksmažodžiais, kuriuos vartojo "blatniakai" – lagerių pareigūnai koncentracijos stovyklose.

Skirtumas tarp lagerio ir sovietų gyvenimo laisvėje buvo nedidelis. "Laisvėje" nebuvo šiaurės pašvaistės, tačiau ir čia viešpatavo nežmoniška tamsa – tamsa grėsmės, nevilties, melo, apmaudo, veidmainystės, prievartos ir smurto. Nebuvo ir bokštų, su sargyba, bet nestigo šnipų, skundikų, konfidentų. O jei kuris nesutikdavo būti tokiu išdaviku, kaip sakykim Pavlikas Morozovas, pardavęs savo tėvą, tai tokio šeima buvo sunaikinama. Antai Šalčininkų rajone buvo tokia šeima, kurią apkaltino, kad "sūnus neįstojo į komjaunuolius". Tėvas, išgirdęs tokį kaltinimą, pabalo kaip dro-

bė ir sumurmėjo: "Aš jam liečiau nestoti". Pareigūnas užsiputojo: "Tu jam liepei, kad nestotų?" Tai buvo paskutinė mokytojų konferencija, kurioje tą žmogų mačiau. Išvežė.

Kiek buvo sudegintų kaimų, sodybų? Išgrobtos turto? Nužudyti? Jaunus vyrus (stribus) priversdavo žudyti savo tautiečius. Žudomi buvo ne tik kalėjimuose ir lageriuose, žudomi buvo ir laisvėje – šiaip sau, dėl malonumo. Mokytojas Večkys, su kuriuo dirbau Šalčininkų rajone, pasakojo, kaip jį vieną kartą Vilniaus gatvėje sustabdė du rusai ir prisistatę pareigūnais vedė neva dokumentų patikrinti. Kai priejo griuvėsius, "pareigūnai" mėgino jį užmušti. Bet jis buvo neseniai į atsargą išėjęs fronto karys, tai šiuos gerokai aplamdė ir jie pabėgo. Kitą dieną sutiko vieną iš jų, bet jau uniformotą. Kalvio sūnus Jančė nuvažiuojo į Vilnių ir dingo be žinios. Mokytojas Večkys išsigelbėjo ir galėjo paliudyti šią jų niekšybę, o Jančės sūnus jau to nepa-

liudys.

Ar dar budeliams maža aukų? Bedieviai apdovanoji visokiomis privilegijomis ir jie nesugeba persitvarkyti: kaipgi neseniai lietuviai buvo pasmerkti ir niekinami, o dabar turėtų būti lygūs? "Niet!" Visa laimė, kad ne visi rusai taip galvoja. Tikime, kad bus tokių, kurie atitaisys Stalino ir Hitlerio piktadarybes ir skriaudas. Rusai Lietuvoje gyveno ir gyvena daug geriau negu savo tėvynėje, ir jie tai gerai žino, todėl ir nenori niekur važiuoti. O jų nieks ir nevaro. Lietuva išgelbėjo nuo prazūtės rusų sentikius. Kunigaikštis Vytautas išgelbėjo nuo išnaikinimo karaimų genti, kuri ligi šiol gyvena Trakuose. Rado pas mus prieglaudą totoriai ir kitos tautos. Tai ir rodo mūsų tolerantiškumą. Tačiau nieks negali kęsti smurto užgroboje mūsų žemėje. Branduolinės katastrofos grėsmės akivaizdoje turėtų suprasti net gelžbetoniniai sadistai ir budeliai, kad jų veiksmų nepaslėps jokia priedanga.

(Nukelta į 7 psl.)

ŠVENTAI TIKĖJOME I "DAINAVOS" ŠVIESIĄ ATEITI

Jurgis Janušaitis

Meno ansamblis "Dainava" balandžio 23 d. Chicagoje, švenčia savo veiklos aukštinį jubiliejų. Ta proga kalbame su vienu iš ansamblio steigėjų Eduardu Daniliūnu.

Sakykite, p. Daniliūnai, kada ir kodėl pradėjote organizuoti meno ansamblį "DAINAVA"?

– 1945 m. Hanau stovykloje susidarė nedidelis vieningų sąjūdis. Jo tikslas – pasvarstyti, ar yra įmanoma stovykloje suorganizuoti stiprų reprezentacinį dainos ir tautinių šokių vienetą. Mums atrodė, kad didžiausiai pabėgėlių stovyklai Vokietijoje buvo labai svarbu tokį vienetą turėti, ypač kad ta stovykla buvo tik 18 km. nuo generolo D. Eisenhowerio būstinės Frankfurte, a.M.

Antras dalykas – Hanau stovykloje, kaip reta, gyveno daug nuostabių balsus turinčių moterų ir vyrų. Tie du dalykai ir paskatino mus imtis organizacinio darbo, nebijant nei vargo, nei priekaištų nei nemigo naktų. 1945 m. svarstybos, o 1946 m. padėti "Dainavai" konkretūs pagrindai.

– Kokias pareigas, kurį laiką ir kurėjote?

– Buvau to nedidelio sąjūdžio pirmininkas, o paskui – pirmas "Dainavos" ansamblio pirmininkas Hanau stovykloje. Neatsimenu vieną ar dvi kadencijas. Kai buvo leista ir šeimoms emigruoti į Kanadą iš pirmininko pareigų pasitraukiau, norėdamas pasiruošti emigracijai. Kana-

doje buvau Lietuvių Bendruomenės Kanados krašto tarybos narys ir keletos organizacijų steigėjas. Buvau pirmas KLB sesijoje 1959 m. Montrealyje, iškėlęs jaunimo kongresų reikalingumą, spaudoje propagavau tokių kongresų, įskaitant ir pasaulio jaunimo kongresą, reikšmę.

– Kokios nuotaikos vyravo ansamblių organizuojant?

– Nuotaikos keitėsi kiekvieną dieną. Vieni manė, kad gerai darome, kiti – kad blogai. Organizavimo sėkmę nulėmė du dalykai – kad tas organizacinis ketvertukas (Simas Sužiedelis, Albinas Dzirvonas, J. Juodis ir Eduardas Daniliūnas) labai sutarė ir visus pasižadėjimus ryžtingai vykdė. Jų pasiaukojimas buvo didesnis, negu viešumai yra žinoma ar bus žinoma. Antras dalykas mums daug padėjęs buvo tai, kad mes turėjome paramą daugumos tų nuostabių balsų.

kinti niekad nesugrįš, nepačius rankos savo draugams. O tos išniekintos merginos, kokį jos nešė skausmą savo širdyje?

Vaitok, tautietai, ir galvok, kaip užgydyti žaizdas, pašalinti votis – tuos bepročio ligoto totalitarizmo padarinius. Mokėjimas gintis yra svarbus žmogaus egzistencijos bruožas, todėl reikia padaryti atitinkamas išvadas iš tos nelaimės, kurią mums surengė išsigimėliai, degeneratai.

Rezistencijos dalyviai, laisvės kovotojai, mes prisiekame tęsti Jūsų pradėtą kovą. Šaukiame Jus stoti į patikrinimo rikiuotę, mes norime pagerbti Jus priešais: Stalino tarnų nužudyti ir žmonių akivaizdoje išniekinti laisvės kovotojai Paliose ir Vilniuje, Kaune ir Žemaitijos žemėje, Varėnos miškuose ir Marijampolėje bei visoje Lietuvoje, budės Jūsų pamaina tautos sargyboje! Žuvote už tautą, nepalūžote, bet sustiprinote mūsų meilę Tėvynei. Tegu Jūsų garbei uždegtas aukuras niekad neužgesa.

(Pabaiga)

– Kokie buvo ansamblio pirmieji rūpesčiai?

– Pirmieji rūpesčiai – gauti gerą dirigentą ir surengti Vasario 16-tosios minėjimą.

– Gal suminėtumėte didžiulius ansamblio entuziastus ar vadovus?

– Didžiausi entuziastai buvo visos organizacinės ketvertukos ir dauguma tų nuostabių balsų. Paskui muz. Bronius Jonušas, pianistė Emilija Gaučienė ir jos vyras Povilas Gaučys – literatas, visuomenės veikėjas, konsulas. Taip pat prof. dr. Antanas Gylys ir kt. Kai žmonės pamatė, kokių kelių eina naujasis vienetas, draugų netrūko. Tik pradžia buvo labai sunki. Ansamblių palaikė ir UNRRA direktorius Mr. Heath.

– Kaip Jums artodo "DAINAVA" po penkiasdešimt metų?

– "DAINAVA" mane stebina, kad ji, kaip nedaugelis kitų dainos vienetų Amerikoje, išsilaikė pusę šimtmečio ir vis dar stipriai reiškiasi mūsų kultūrinėje veikloje. Jos išsilaikymas ir laimėjimai yra ne keletos veikėjų nuopelnas, bet daugelio žmonių: – vadovų, choristų, globėjų bei rėmėjų kurie ryžosi tęsti mūsų pradėtą darbą, pasiaukojimo rezultatas. Be jų mūsų tas darbas nebūtų davęs reikiamų rezultatų, be jų jau seniai "DAINAVA" būtų dingusi. Pagarba jiems! Tuo nepaprastai ir aš džiaugiuosi ir visiems lieku dėkingas.

– Ko linkėtumėte dabartinei "DAINAVAI"?

– Linkėčiau, kad šiuo puikiu meno vienetu susidomėtų jaunoji karta ir kad ji pamėgintų jį išsiųgti. Linkėčiau "DAINAVAI" taip stipriai reikštis lietuvių tautos labui dar daug metų ir sulaukti deimantinio jubilėjaus.

– Būtų malonu Jus matyti jubiliejinėje šventėje, o gal atvyksite?

– Mano ligos man neleidžia toliau keliauti, taigi ir dalyvauti jubiliejinėje šventėje. Tą dieną būsiu visa širdimi ir jausmais su "DAINAVA". Pergyvensiu, apmąstysiu nuskubėjusius su "DAINAVA" metus ir linkėsiu, kad "DAINAVA" eitų tuo pačiu keliu – "Su daina – į laisvę".

Trumpai, bet nuoširdžiai mintis išsakė Lietuvių meno ansamblio "DAINAVOS" steigėjas, dabar gyvenantis Kanadoje, Ed. Daniliūnas. Už pareikštas kilnias mintis ir Dainavai linkėjimus bei pokalbį nuoširdžiai Jam dėkojame.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TARP NEVILTIES IR ...

(Atkelta iš 6 psl.)

Pirmoji nepriklausomybė buvo per trumpa, gi sovietinis pusšimtis dar labiau tai sustiprino. Kas priespaudos metais buvo reikalinga, net gyvybiška, jau nebetinka laisvajame gyvenime. Todėl ir dabar toks pasimetimas. Vaštokas tikino išeivius, tėvynainiams parodyti atlaidumą, kantrumą ir supratimą, jog nereikia tvarkytis vien amerikietiskai.

Abišala išsitarė, jog žemės ūkis Lietuvoje neturįs ateities, arba, kaip ten sakoma – neperspektyvus. Tai pripažįsta daugelis lietuvių politikų, bet tik tai pašnibždomis. Abišalos nenustebinęs buvusių pasirinkimas. Ne tai, kad dauguma būtų panorėjusi grįžti į Sovietiją, bet, kad joje įpratus, laisvame gyvenime pasidarę persunkę ir tikėtasi, kad buvusiems valdant būsią panašiai. Abišala matė, jog gyventa lyg uždarėje dėžėje, su stogu ir sienomis, o angoje padėtas sriubos bliūdas. Dabar nei sovietiškos dėžės, nei sienų ir stogo nebėra. Nebėra nei bliūdo, gi sriubą jau tenka išsivirti patiems.

Iš salės užklausus kodėl lietuviai nėra veržlūs, neprekybininkai, Abišala atkirto,

jog dabar apie dešimt nušimčių dirbančiųjų verčiasi savarankiškai, kuomet išeivijos lietuviai godžiau renkasitarnybas.

Estų studijų katedros Toronto universitete vedėjas Harris Muerk rūpinosi estų kalbos nuosmūkiu. Esą, pakankamai atsispirta rusicizmas, tačiau dabar per godžiai prisiimami angliški terminai. Argi netaip pat ir Lietuvoje, tik tai tenai rusiškumui pasiduota lengviau.

Iš beveik šimto seminaro dalyvių gal ketvirtadalį sudarė lietuviai. Daugiau negu kitametėse baltiečių sueigose. Tik tai nesimatė daugiau Bendruomenės veikėjų, gal, kad su svečiais jau buvo pasimatyta anksčiau. Betgi čia buvo proga labiau suartėti su panašaus likimo kaimynais ir drauge pasiguosti sunkiu išsikrapštymu iš sovietinio tinklo.

Kanadoje atsilankančių, išimtinai opozicijoje esančių, asmenų, pranešimai nebeužjiena. Deja, netenka išgirsti valdančiųjų pusės. Juk daugiau pusės Lietuvos gyventojų palenkė buvusieji ir, regis, dar daug kas jiems tebesilanksto. Pilnesniam tėvynės gyvenimo vaizdui būtų neprošalį išgirsti ir iš anų.

Algimantas Banelis

KONKURSAS GENOCIDO AUKŲ ...

(Atkelta iš 5 psl.)

Rezistencijos kovų ir genocido aukų paminklui sukurti. Kaip mus informavo šio konkurso vertinimo komisijos narys miesto Tarybos deputatas A. Dragūnevičius, paminklas galėtų būti statomas prie Prisikėlimo bažnyčios, pietrytinėje jos pusėje, Ramybės parke, priešais Miško gatvę, Ažuolyne, prie Kauno viešosios bibliotekos, prie Geležinkelio stoties, ant kalno, ten, kur dabar stovi tremtinių kryžius. Tačiau konkurso dalyviai gali siūlyti ir kitą vietą.

Konkursui ruošiamas projektą turėtų sudaryti 2 pagrindinės dalys: pasiūlymai urbanistiškai ir architektūriškai sutvarkyti teritoriją ir paminklo architektūrinis meninis sprendimas.

Rengdami projektą konkurso dalyviai turėtų atsižvelgti į projekto visuomeninę ir simbolinę reikšmę, paminklo kompozicinę svarbą miestui, paminklo apžvelgimo galimybes, lankymo ir susibūrimo prie jo patogumą, projekto realizavimo fizines ir finansines galimybes, paminklo emocinį poveikį stebėtojui, vietos ir projekto ryšį su rezistencijos laikmečio įvykiais.

Autoriai privalo pasiūlyti

tokį paminklo architektūrinį sprendimą, kad paminklas savo dydžiu meninės raiškos priemonėmis, panaudotomis medžiagomis geriausiai įprasmintų konkurso programos bendroje dalyje apibrėžtą simbolinę reikšmę. Konkurse pakviesta dalyvauti 4 autoriai arba autorių kolektyvai, kuriems pavesta paruošti konkursinius projektus už 12 000 Lt honorarą. Autorių kolektyve turėtų būti architektas, skulptorius, istorikas. Tačiau, kaip sakė deputatas A. Dragūnevičius, konkurse gali dalyvauti ir kiti asmenys (kolektyvas), pateikę konkurso programoje nurodytas sąlygas atitinkančią medžiagą.

Už geriausius darbus bus skiriamos trys premijos: pirmoji – 4000 Lt, antroji – 2000 Lt, trečioji 1000 Lt.

Konkurso darbų vertinimo komisijai vadovauja miesto vyriausiasis architektas V. Paipalas, joje taip pat yra žinomi Lietuvos ir Kauno menininkų, architektų, istorikų, Bažnyčios atstovų.

Konkurso sąlygas galima gauti Lietuvos architektų sąjungos Kauno skyriuje (Vilniaus g. 22, pas skyriaus sekretorių P. Janulevičių, tel. 202484). "K.d." inf.

(Atkelta iš 6 psl.)

Saugok, Viešpatie, nuo tokios prievartos kiekvieną žmogų, kiekvieną tautą. Išvaduokime pasaulį amžiams amžiniesiems nuo totalitarizmo!

Baigiamasis žodis

Išlikę gyvieji gali paliudyti apie tuos žiaurumus, kuriuos patys yra patyrę. O kitiems gal ir dar blogiau buvo. Šioje knygelėje nepaminėjau katorgoje žuvusių tautiečių ir tų šeimų, kurios su mažais vaikais buvo pasmerktos žūčiai. Ar galima įsivaizduoti kančias motinos, mirstančios badu prie savo kūdikio lavono? Kas paminės kalinius, nužudytus tardymo metu? Daug buvo aukų, daug žmonių, suluošintų visam gyvenimui. Tas vargšas, gavęs laišką iš namų ir praradęs protą iš džiaugsmo, niekada nesulaukė laisvės, niekada neatgavo sveikatos. O tie sušaldyti penkiasdešimties laipsnių šaltyje, amžiams likę įšalusioje žemėje... Galvažudžių užmušti ar nukan-

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Š.m. vasario mėn. 25 d. Vilniuje įvyko Lietuvių tautininkų sąjungos suvažiavimas. Gražiai papuošta Pedagoginio universiteto II rūmų salė vos talpino susirinkusius garbės svečius bei suvažiavimo atstovus.

Suvažiavimą pradėjo Sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona. Pasveikinęs garbės svečius, suvažiavimo atstovus ir atstoves, pakvietė tylos minute pagerbti žuvusius už mūsų tautos laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę, didžiuosius tautininkus ir valstybės kūrėjus. Iškilmingą meninę dalį, giesmes ir Lietuvos himną sugiedojo vyrų choras "Vytis" vadovaujamas T. Šumsko. Prelatas Kazimieras Vasiliauskas perskaitė invokacinę maldą.

Suvažiavimo iškilmingojo posėdžio prezidiumas, kurį sudarė LTS pirmininkas Rimantas Smetona ir LTS pirmininko pavaduotojas dr. Leonas Milčius, pakvietė garbės svečius pasveikinti suvažiavimą.

Sveikinimo žodžius suvažiavimui tarė: Demokratų partijos pirm. Saulius Pečiūnas, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirm. dr. Leono Kriaučeliūno įgaliotas Antanas Mažeika, socialdemokratų partijos pirm. Aloyzas Sakalas, Sąjūdžio tarybos pirm. Romas Batūra, Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos prezidentas prof. Arimantas Dumčius, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos atstovas Jaunutis Nasvytis ir Lietuvos darbininkų sąjungos garbės pirm., Seimo narys K. Uoka. Sveikinimus raštu atsiuntė Ūkininkų sąjungos pirm. prof. Jonas Čiulevičius ir Šiaulių sąjungos vadas Rimvydas Mintautas.

Buvo išrinktos suvažiavimo darbo komisijos: sekretoriatas, balsų skaičiavimo komisija, mandatų komisija ir redakcinė grupė.

Mandatų komisijos pirm. B. Girdauskas pranešė kad LTS suvažiavime dalyvauja 326 tarybos nariai ir atstovai, – kurie sudaro 71% visos kvotos. Prie šio skaičiaus pridėjus garbės svečius ir tautininkus ne atstovus, suvažiavime galėjo būti arti 500 asmenų.

LTS valdybos ataskaitinį pranešimą padarė Sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona. Po to ataskaitas pateikė: LTS kontrolės komisijos pirm. R. Zdanavičius, LTS garbės teismo pirm. S. Nargėla.

Apie LTS pasirengimą savivaldybių tarybų rinkimams kalbėjo LTS sekretorius R. Giliauskas.

Antrajam posėdžiui pirmininkavo M. Treinys ir R. Giliauskas.

Su LTS frakcijos veikla Seime gana plačiai supažindino frakcijos seniūnas dr. Leonas Milčius. Savo pranešime jis minėjo, kad Seimoniai turėtų atsiskaityti suvažiavimui už savo darbą, kvietė aktyviai dalyvauti diskusijose. LTS frakcija susikūrė 1994 metais pavasarį, iš pradžių frakciją sudarė 3 Seimoniai, o dabar 4 nariai. Tai per mažas skaičius efektingesniai darbui. Siekiant koordinuoti savo veiksmus, buvo sudaryta koalicija su Lietuvos Demokratų partijos frakcija, kiek vėliau prie šios koalicijos prisijungė ir Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Šią koaliciją žurnalistai pavadino Mažąja Santara. Viena frakcija ar viena sąjunga negali atlikti visko nei Seime, nei Valstybėje. Daug reikšmingesnis tautininkų darbas turėtų būti vietose, jautriau reaguoti į narių norus, brandinti tautininkus ir jiems prijauniančius žmones. Reikia išgirsti žmonių vargus, tada augs LTS autoritetas, pripažinimas. "Tautiškumas, teisingumas, demokratija – patys šviesiausi mūsų idealai – tegu būna kelrodžiu ir stiprybės šaltiniu" baigė pranešimą dr. L. Milčius.

Po pranešimų vyko diskusijos. Štai keletas diskusijose kalbėjusių suvažiavimo dalyvių minčių:

J. Šalčius, Jonavos skyriaus atstovas: "Svarbiausia partijos uždutis formuoti visuomenėje apie save teisingą nuomonę. Tik įvykdžius šią uždutį, galima tikėtis sėkmės rinkimuose, o tuo pačiu užsitikrinti galimybę normaliai dirbti".

V. Rimavičius, "Per 2 metus blogai rinkome nario mokesť – pirmaisiais metais surinkta 800 Lt., sekančiais metais surinkta 900 Lt. Santykiai tarp Kauno ir Vilniaus miesto skyrių nebuvo geri. Per 1994/95 metus į Tarybos posėdžius atvykdavo truputį daugiau negu pusė narių. Trūksta tvarkos, per mažai narių".

B. Sriubas norėjo perskaityti kreipimąsi, kuriame buvo pareikšta gana aštrios kritikos. Suvažiavimo atstovų dauguma nesutiko išklausti kreipimosi ir jo kalbą nutraukė plojimais.

R. Giliauskas. "LTS taryba savo posėdyje nusprendė pašalinti Vilniaus 3-čio skyriaus 4 tautininkus už LTS Įstatų pažeidimą. LTS Garbės teismas, susipažinęs su minėtų asmenų veikla, nusstatė, kad jie grubiai pažeidė LTS Įstatus. Tuo pačiu šie asmenys prarado teisę kalbėti tautininkų vardu".

V. Šunskis – LTS Marijampolės rajono, Jurgėnų

Jūros bebrai prie laivo Kaziuko mugėje. Iš k.: S. Tatarūnas, K. Motiejūnas, Kęstutis ir Darius Petraičiai. V. Bacevičiaus nuotr.

skyriaus pirmininkas. Skyrius turi 52 narius, įkurtas 1995 01 05. Pirmininkas kalbėjo: "Žmonės nori ne kairės ar dešinės, o ko nors tikro. Apie LTS turi susiburti mažos partijos. Jei maža tauta nebus tautiškai stipri, mus naikins ir jau naikina. Dabar galime 1926 metus sugrąžinti taikiai būdu".

V. Antanaitis. "Okupacijos metais tautininkai labai nukentėjo. Reikėjo viską pradėti iš naujo. Buvo neigiamas LTS įvaizdis, pradedant nuo 1926 m. Esant daugiapartinei visuomenei, reikia rasti savo vietą tarp jų. Mūsų sąjunga šiuo metu kukliai prisideda prie valstybės valdymo. Nei viena partija viena nesugebėtų valstybės valdyti. Mažoji santara ir yra pirmas žingsnis į tokios koalicijos sudarymą tarpusavio pagarbos pagrindais. Gaila, kad dešinėsios partijos nesugeba sudaryti šešėlinės vyriausybės. Valstybingumo įtvirtinimui yra tautos vienybė. Obalsis šis tinka demokratijos sąlygomis. Absoliuti vienybė nepasiekama. LTS turi užimti deramą vietą tarp kitų partijų, turim formuoti tautinį centrą, tiesti rankas, išskyrus fašistams ir komunistams. Reikia dirbti kartu su kitom organizacijom, darbininkų sąjunga, su Sąjūdžiu. Žmonės nusivylę, laukia naujos trečios jėgos".

M. Treinys. "Susumuojam dviejų metų balansą, ypač politinį. Ką mes ne taip padarėme. 1) Partijos augimas neigijo tempo – jau prarastas laikas. 2) Laiku nesukurta spauda. Dabartinis leidinys geresnis – neleiskim pražūti. 3) Per menkas aktyvumas, įgyvendinant nuostatą – LDDP valdymas žalingas. Priešlaikiniais rinkimams mus išnaudojo kiti.

Nebijokim kritikos ir nekeršykim. Gal būsime kitojie, jei nebūsime savanauzdžiai. Mes turim jungti. Dėmesio kryptis – tautos, valstybės ir žmogaus ateitis. Dabartis – ne tik buvimas,

tūnojimas. Neleisim Lietuvai būti blogiau. Neseksim, o kursim. Kviečiu visuotiniam sutarimui ir susitarimui".

P. Morkūnienė, pirmoji moteris tribūnoje, – kvietė susiburti į moterų tautininkų sekciją. Vienytis ir burtis – daugiau bus nuveikta. Ji prašė pamąstyti dėl sekcijos ir siūlymus palikti sekretoriatai ar būstinėje.

D. Mulevičienė. "Suglumino Vilniaus 3-čias skyrius – argi skaldymo idėjos nepriego. R. Smetona suteikė Sąjungai politinę kryptį. Jei keisim pirmininką, Sąjungoje bus sumaištis. Darbui turime visas sąlygas. Neverkim Varanausko – kiek mums kainavo jo žygis per sieną. Ar skyrius žinojo išmestųjų laiškus, šmeižiančius Sąjungą? Peržengė Sąjungos ribas. Pradėkim nuo tvarkos. Sustiprėsim, kai sustiprės Vilniaus ir Kauno skyriai!".

Buvo ir daugiau kalbėjusių diskusijose, tačiau jų iškeltos mintys jau iš dalies kartojosi.

Svarstant LTS Įstatų pakeitimus buvo siūloma:

1. Kad LTS pirmininkas būtų politinis vadovas strategijos formavimui. Partijos vidaus reikalais turėtų rūpintis LTS vicepirmininkas – LTS valdybos pirmininkas, antras vicepirmininkas – politikos darbu. LTS valdybos pirmininkas teiktų suvažiavimui valdybos sekretoriaus ir valdybos išdininko kandidatūras. Tačiau šis Įstatų pakeitimas nebuvo priimtas, nes čia už jį balsavo 81 atstovas, o nepritarė 204 atstovai.

2. Balsuojant dėl kadencijų ribojimo LTS valdymo institucijoms, už kadencijų atsisakymą balsavo 188 atstovai.

3. Suvažiavimas 257 balsais pritarė visiems kitiems LTS Įstatų pakeitimams. Suvažiavimas įpareigojo LTS valdybą nekeičiant esmės redaguoti Įstatų pakeitimus atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas, jei to-

kios būtų.

Įvyko LTS valdybos, garbės teismo ir kontrolės komisijos rinkimai. Renkant LTS pirmininką, sutiko būti įrašytais kandidatų sąraše V. Antanaitis, L. Milčius, E. Gečiauskas. Atsisakė R. Smetona, E. Graželis ir M. Treinys. Tačiau po diskusijų, R. Smetona sutiko pasilikti kandidatų sąraše. Pravedus rinkimus, balsavimo komisija pateikė suvažiavimui jų rezultatus: R. Smetona – 272 balsai, V. Antanaitis – 50 balsų, L. Milčius – 7 balsai ir E. Gečiauskas – 2 balsai. Pirmininko pavaduotojais išrinkti: L. Milčius ir V. Guoga, o sekretorium – R. Giliauskas bei išdininku – B. Raila.

Taip pat išrinkta LTS valdyba, taryba, kontrolės komisija bei garbės teismas.

Suvažiavimas 297 balsais patvirtino balsų skaičiavimo komisijos protokolą ir įpareigojo LTS tarybą artimiausiam posėdyje patvirtinti LTS garbės teismo ir LTS kontrolės komisijos pirmininkus.

M. Treinys pasiūlė priimti nutarimą – Dėl Lietuvių tautininkų sąjungos veiklos pagrindinių kryptų ir 7 Rezoliucijas: 1. Dėl tautos kultūros išsaugojimo ir tolesnio jos puoselėjimo, 2. Dėl tautinio veiklos istorinio vertinimo, 3. Dėl Lietuvių tautos genocido vykdytojų, 4. Dėl teisėtvarkos stiprinimo, 5. Dėl Čekėnijos Respublikos pripažinimo, 6. Dėl kooperacijos plėtojimo ir 7. Dėl Lietuvos ūkio produkcijos populiarinimo.

Suvažiavimas įpareigojo LTS valdybą rezoliucijas redaguoti ir skelbti per visuomenės informavimo priemones.

Uždarydamas suvažiavimą LTS pirmininkas R. Smetona dėkojo už išreikštą pasitikėjimą ir priminė, kad tik bendrom pastangom įmanoma vesti tautą ir valstybę į geresnį ir saugesnį gyvenimą.

Antanas Mažeika

Vladas Vijeikis

GANDAI PILDOSI

Girdėjau gandą, kad dabar, kada taip išsisiūbavo moterų veikla ir ypatingai Moterų partijos įsteigimas Lietuvoje, daug ką pakeis. Chicagoje leidžiamas laikraštis "Draugas" turės pakeisti vardą. Bus "Draugė", "Dirvos" tas neličia, nes Dirva moteriškos giminės. Jeigu būtų pavadinta "Dirvožemis" tai tektų keisti. Daug rūpesčio bus kitoms lietuviškoms institucijoms. Pavyzdžiui "Lietuvių Fondas" Kaip tą reikės pakeisti. "Lietuvių Fondytė" ar "Lietuvių Fondienė". Nemažai sunkumų nusimato moterų partijai paėmus valdžią. Kaip reikės pakeisti aiškiai vyriškos giminės "Seimą". Gal Seimienė, o gal Seimytė? Kalbinkams bus darbo. Gal ir gerai. Jie senai neturi ką veikti.

P.S. Gandas apie "Draugą" pasenęs. Balandžio 1-ją "Draugas" jau buvo su "Drauge".

REIKIA UŽDIRBTI

Labai žymus Amerikos rašytojas N. Hawthorne buvo paskirtas Amerikos ambasadorium į Angliją apie 1850 metus. Tuolaikinis prezidentas Polk jam sakė, kad jo atlyginimas gali siekti iki

\$25.000 per metus. Tuo laiku tai buvo fantastiška suma. Bet Hawthorne gavo vos \$10.000. Kodėl? Todėl, kad tais laikais ambasadorius turėjo savo algą uždirbti. Ir jo uždarbis priklausė nuo to, kiek Amerikos laivų atplauks į Angliją. Reiškia reikėjo pasidaruoti prekybinėje srityje.

Ar nebūtų gerai, kad šiais laikais būtų ta pati taisyklė.

NETIKĖTUMAI

Nors dabartinė Lietuvos valdžia labai sunkiai ir nenoriai pripažįsta mums išeiviams teises į Lietuvos pilietybę, bet mes įsikibę laikomės savo tėvų žemės. Tiesa, prezidentas Chicagoje pareiškė, kad kas į jį kreipsis gaus pasus be eilės. Taip sakant pagal imperatorišką dekretą. Taigi laikomės mes savo tėviškės ir ji mus kasdien stebina. Pirmiausia iki apalpinimo pradžiugino nepriklausomybės atgavimu. Koks beveik stebuklas. O sako, kad stebuklą jau du tūkstančiai metų nebuvo. O čia šė! Vėliau nustebino, kad balsavo už išverstaskūrius. Bet negali kaltinti. Buvo apgauti. Labai nuostabu, kai pristeigė dvidešimt ministerijų. Ame-

rika, rodosi didesnė, išsiverčia su dešimčia. O sako, kad Amerikoje biurokratai bujoja. Mafijos atsiradimas irgi buvo netikėtumas, kurio visai nesitikėta. Laikraščių keli šimtai, lyg Lietuva būtų pati intelektualiausia šalis pasaulyje. O tie laikraščiai perpildyti ilgaus straipsniais, kuriuos labai sunku suprasti. Tad paėmęs Lietuvos laikraštį į rankas skaitai straipsnių pavadinimus. Štai iš vieno laikraščio:

"Vilniaus miesto taryba pralaimėjo bylą", "Lietuva nepriims vaikų iš Čėčėnijos", "Kaišiadorių fenomenas: iš apačios geriau matyti", "Seimo narys Jurbarko siūlė vienus sušaudyti, kitus pakarti", "Šilalės rajono valdytojas net nežino, už ką jis buvo atleistas", "Lietuvą į NATO glėbį skubina ambicingieji generolai", "Kaunas – narkotikų fabrikas virtuvėje", "Mokytoja įtariama apvogusi apie dešimt draugų butų", "Praeiviai Nemune rado nupiautą vyro galvą", "Paslaptingas šūvis", "Ieškojo vogtos kumelės, rado sprogmenų", "Sėklų vagystė – tikras pavasario ženklas?", "Grotas perpiovė, tačiau ties tinklu įstrigo",

Tie straipsnių pavadinimai daug ką pasako, o gal viską.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Iš Marylando valstijos kandidatūrą iškėlė juodas respublikonas Alan Keyes, buvęs JAV ambasadorius Jungtinių tautų ekonominėje taryboje. Jis yra katalikas, aršus abortų priešininkas, jau dusyk nesėkmingai kandidatavęs į Senatą. Žinomas juodųjų veikėjas Jesse Jackson, komentatorių žiniomis, gali kandidatuoti prezidento vieton kaip nepartinis kandidatas.

• Viceprezidentas Gore pareiškė televizijoje, jog jis paskutiniame pasimatyme su Rusijos prezidentu Jelcinu, bandęs įtikinti jį, kad Rusija neparduotų Iranui branduolinių reaktorių, nors Iranas moka už juos dideles, Rusijai reikalingas, sumas.

• Respublikonų partija džiaugiasi, jog juodieji amerikiečiai vis dažniau pasirenka respublikonų partijos programą, atmeta tradicinę demokratų partijos liniją. Praėjusių metų balsavimuose juodų kandidatų į Atstovų rūmus buvo 24, jų septyni gavo savo rajonuose apie 40 nuoš. balsų, kas rodo, jog ir balsuotojų tarpe yra daug juodų respublikonų. Išrinkti buvo du.

• NATO generalinis sekretorius, belgas socialistas Willy Claes pateko į nemalonių skandalą. Belgijoje atidengta, kad 1988 m., kai Claes buvo belgų ekonomijos ministras, belgų vyriausybė pirko iš Italijos Agusta firmos 46 malūnsparnius už 323 mil. dol. Belgijos socialistų partija gavo iš italų nenustatytą sumą pinigų. Pernai, šiam skandalui paaiškęs, iš pareigų pasitraukė trys aukšti belgų socialistų veikėjai, o buvęs karo aviacijos štabo viršininkas, nusižudė. Kovo 22 d. iš pareigų pasitraukė Belgijos užsienio reikalų ministras, buvęs socialistų partijos vadovas Frank Vanderbrucke. Belgų spauda reikalauja, kad pasitrauktų ir NATO gen. sekretorius.

• Rusijos prezidento Boris Jelcino bičiuliai Kremliuje nutarė, jog spauda nepalanki prezidentui dėl to, kad

propagandos reikalus tvarko Viačeslav Kostikov. Jis buvo paskirtas Rusijos ambasadorium Vatikane, o nauju spaudos ryšių tvarkytoju paskiriamas Sergej Medvedev, žinomas rusų televizijos žurnalistas. Kovo mėn. pabaigoje Jelcinas turėjo trumpas atostogas Kaukaze Kislovodsko kurorte.

• Okupuotoje Palestinoje buvo surengti viešosios opinijos tyrinėjimai. Nablus mieste 67 nuoš. palestiniečių pasisakė už taikos proceso tęsimą. PLO vadas Arafatas gautų 56 nuoš. arabų balsų, jei rinkimai būtų šiuo metu. Arafatas vadovauja ir tautinei policijai, kuri šiuo metu turi 17,000 tarnautojų. Blogiausia, kad tie palestiniečiai pernai lapkričio mėnesį, eidami pareigas, nušovė ir sužeidė apie 20 palestiniečių.

• Ruandos pilietinio karo pabėgėliai Zairo teritorijoje įsteigė karines stovyklas, kurios prievarta laiko šimtus tūkstančių hutų genties pabėgėlių. Ruandoje tutsi genties vyriausybė pradėjo teisti karo nusikaltėlius. Kalėjimai pilni hutų genties žmonių. Teismai vyksta labai pamažu, tačiau jie sulaiko net ir nekaltus pabėgėlius nuo grįžimo namo. Stovyklų vadovai tvirtina, kad grįžimas į tėvynę reiškia mirtį hutų genties žmonėms.

• Šiaurinė Korėja toliau reikalauja, kad Amerikos pažadėti branduoliniai reaktoriai, kurie pakeis dabartinius plutonijų gaminančius Šiaurės Korėjos reaktorius ir kainuos apie 4 bil. dol., būtų ne Pietinės Korėjos gamybos, bet Amerikos reaktoriai. Pietų Korėja spiriasi, kad reaktorius turi ji gaminti, kas suteiks darbo ir pajamų, nes, pagal susitarimą su JAV, Pietų Korėja sumokėtų du trečdalius tų reaktorių išlaidų. Kovo 28 Šiaurės Korėjoje lankėsi svarbi Japonijos delegacija, vadovaujama buvusio užsienio reikalų ministro. Buvo kalbama apie diplomatinį ir biznio santykių užmezgimą.

SANTAROS –ŠVIESOS federacijos 42-ojo suvažiavimo I-oji dalis vyks Vilniuje ir Anykščiuose š.m. birželio 22-25 d.

Dalyvauti programoje pakviesti:

Valdas Adamkus, Kazys Almenas, Vytautas Doniela, Leonidas Donskis, Alphonso Lingis, Adam Michnik, Algis Mickūnas, Aleksandras Štomas, Algimantas Valantiejus, Tomas Venclova ir kiti.

Registruotis prašome iš anksto adresu:

Saulius Žukas, Baltos lankos, Šv. Ignato 14-5, 2001 Vilnius.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

45-osios Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

Kaip jau anksčiau buvo skelbta, 45-sias Š.A. Lietuvos Sporto Žaidynes vykdo Clevelando LSK Žaibas, 1995m gegužės 19, 20 ir 21 d.d., Clevelande, Ohio.

Pagal pradinę registracijos duomenis, 45-se žaidynėse bus varžomasi šiose sporto šakose: krepšinis, tinklinis, šachmatai ir šaudymas koviniiais šautuvais. Planuotų stalo teniso varžybų nebus dėl nepakankamo susidomėjimo.

Krepšinis. Bus rungtyniaujama šiose klasėse: vyrų A, vyrų B, jaunių A (1976 m. gimimo ir jaunesnių) ir moterų. Vyrų A ir B varžybos numatomos pradėti penktadienio, gegužės 19 d., vakare ir tęsti šeštadienį ir sekmadienį. Moterys ir jaunieji A klasėje žais tik šeštadienį ir sekmadienį.

Tinklinis. Varžybos vyks vyrų ir moterų klasėse, šeštadienį ir sekmadienį.

Galutinė krepšinio ir tinklinio komandų registracija privalo būti atlikta **iki gegužės 1 d. imtinai**, pas žaidynių organizacinio komiteto pirmininką Vidą Tatarūną, šiuo adresu: Vidas Tatarūnas, 18202 Windward Rd., Cleveland, OH 44119. Tel. 216-486-7916; Faksas: 216-486-5881.

Šachmatų pirmenybės vyks šeštadienį ir sekmadienį, Dievo Motinos (Our Lady

of Perpetual Help) lietuvių parapijoje, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio. Tel. 216-531-4263. Bus žaidžiama 4-ri ratai šveicarų sistema, du ratai šeštadienį ir du sekmadienį. Pirmo rato pradžia – šeštadienį, 9:30 val. ryto. Registracija – nuo 8:30 val.

Šachmatų dalyvių registracija – **iki gegužės 13 d. imtinai**, pas ŠALFASS Šachmatų komiteto vadovą Vytautą Nasvytį, šiuo adresu: Vytautas Nasvytis, 1234 West Blvd., Cleveland, OH 44102. Tel. 216-631-0210. Faksas: 216-943-4485.

Šaudymo koviniiais, centrinio sprogiklio (Center fire), šautuvais pirmenybės vyks šeštadienį, gegužės 20 d., ORCO karinėje šaudykloje, Geneva, Ohio. Pradžia – 10.00 val. ryto. Informacija gaunama pas ŠALFASS Kovinių šautuvų k-to vadovą pulk. Algirdą Garlauską, 20550 Ball Ave., Euclid, OH 44123. Tel. 216-486-6987. Dalyvių registraciją prašome atlikti pas pulk. Garlauską iki gegužės 13 d. Registracija bus priimama ir varžybų dieną, tačiau tokie dalyviai imasi rizikos dėl netikėtumų.

Krepšinio ir tinklinio varžybų tvarkaraštis, salių adresai ir kita vėlesnė informacija bus paskelbta po galutinės komandų registracijos.

lutinės komandų registracijos.

Visi žaidynių dalyviai, tiek klubai tiek ir individai privalo būti atlikę 1995 m. ŠALFASS metinę narių registraciją.

Smulki informacija pranešama visiems sporto klubams. Dėl papildomos informacijos prašome kreiptis į org. k-to pirm. V. Tatarūną. Papildomi kontaktai:

Algirdas Bielskus tel 216-486-0889 ir Arūnas Apanavičius tel 216-531-6995.

ŠALFASS CENTRO
VALDYBA

RENGIASI VAŽIUOTI LIETUVON

Kaip jau kartą buvo rašyta, V. Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, kurios prasidės liepos 30 d. Vilniuje, "Lituanica" numachiui dalyvauti su trimis komandomis: vyrų, veteranų ir jaunių. Kadangi ne visi klubo žaidėjai galės į jas važiuoti, tad ieškoma futbolininkų iš kitų miestų, kurie norėtų įsijungti šioms žaidynėms į "Lituanicos" vienuolikes. Norintieji važiuoti, turi galimai greičiau skambinti klubo vadovams: dėl vyrų ir jaunių – Gediminui Bielskui tel. (708)-422-8376,

dėl veteranų – Jonui Žukauskui (708) 579-0529. Visos žaidynių futbolo varžybos ši kartą vyks Vilniuje 7 dienas ir bus rungtyniaujama "Žalgirio", "Vingio", "Panerio" ir Pedagoginio universiteto aikštėse. Jose dalyvaus po 8 komandas. Jos bus suskirstytos į du pogrupius, iš kurių į finalą pateks pogrupių nugalėtojai, pogrupių antrųjų vietų persižaidimo laimėtojai o ketvirtoji vieta finale rezervuojama svečiams iš užsienio (ty. "Lituanicos" komandai). E.Š.

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)

BEACHWOOD, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL
THE BEST AVAILABLE AIRFARES, HOTELS,
CAR RENTALS, ALL LAND ARRANGEMENTS.

MES SIŲLOME KELIONES Į ŠILTUS KRAŠTUS:
MEXICO, KARIBŲ SALAS IR Į KITUS KRAŠTUS.

SKAMBINKITE ARBA APLANKYKITE MUS IR MES
PADĖSIM SUPLANUOT JŲSŲ KELIONĘ

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

KELIONĖS Į LIETUVĄ

* Geros kainos ir patogūs lėktuvai *

SPECIALI ESKURSIJA Į SPORTO ŠVENTĘ

– išvykstame liepos 27 – grįžtame rugpjūčio 9.

kaina iš Clevelando \$962 (+ mokesčiai)

kaina iš New Yorko \$820 (+ mokesčiai)

DĖL INFORMACIJOS PRAŠOME SKAMBINTI 831-5530

TAIP PAT, PAGAL JŲSŲ PĀGEIDAVIMĄ,
ORGANIZUOJAME KITAS ESKURSIJAS Į LIETUVĄ

SKRYDŽIAI Į VILNIŲ SU FINNAIR

arba kitomis oro linijomis:

SAS, LUFTHANSA, LOT Polish.

MES TAIP PAT ATSTOVAUJAME LITHUANIAN AIRLINES

ŽVAIGŽDUTĖ
MOTIEJŪNIENĖ
kelionių specialistė

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

UŽSISAKYKITE "EUROPOS LIETUVI"

PAREMSITE

UŽSIENIO LIETUVIŲ SAVAITRAŠTĮ LIETUVOJE!

Londonė 47-rius metus Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos leidžiamas savaitraštis "Europos lietuvis" jau antri metai yra redaguojamas ir spausdinamas Vilniuje. Jame apie Lietuvos kultūrinį, politinį, ekonominį ir už jos ribų gyvenančių lietuvių gyvenimą rašo talentingi žurnalistai bei įvairių sričių specialistai.

Aštuonių puslapių ir gausiai iliustruotas "Europos lietuvis" iš Vilniaus oro paštu yra siunčiamas į 23 pasaulio kraštus.

"Europos lietuvis" prenumerata metams – \$ 60.

Čekius prašome siųsti šiuo adresu:

"Europos lietuvis", 2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT, United Kingdom.

1995 m. prenumeratoriai dalyvaus "Europos lietuvis" 50-mečio jubiliejinėje loterijoje ir kartą per mėnesį gaus nemokamai 4 puslapių priedą "Lietuvių godos".

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiūsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

If you can spare 10 minutes,
We can spare \$10,000!

Play **Bingo** from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win – up to \$10,000! So

play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.

CLEVELANDE ir apylinkėse

LB METINIS SUSIRINKIMAS

LB Clevelando Apylinkės susirinkimas įvyks š.m. balandžio 30 d. 11:45 val. r. Dievo Motinos parapijos konferencijų kambaryje.

DARBOTVARKĖ: Valdybos, Kontrolės komisijos ir kiti pranešimai. Dalies valdybos, Kontrolės komisijos ir atstovų į Apygardos susirinkimą rinkimas ir kiti.

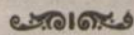
MOTINOMS pagerbti vakaras įvyks 1995 m. gegužės 7 d., sekmadienį, 4 val. vak., Dievo Motinos parapijos salėje. Programą atliks Hamiltono tautinių šokių ansamblis "GYVATARAS" vadovaujamas Elytės Tarvydienės.

Bilietai po \$10.00, 8.00 ir 6.00 Rengia LB Clevelando Apylinkės valdyba. Kviečiame tapti mecenatais ar rėmėjais, paaukoję \$50.00 ar daugiau gaus 2 bilietus.

VAIKŲ ŪKIS

Clevelando metroparkų zoologijos sode balandžio 14 d. tarptautinis vaikų ūkis (International Children's Farm) pradėjo š.m. sezoną. Ten vaikai matys gyvulius iš įvairių kraštų, kaip – Argentinos mažuosius arkliukus, Afrikos nykštukines ožkas, Vietnamo pilvotus paršelius ir kt. Be naminių gyvulių, vaikai pamatys ir neprijaukintus gyvūnus, kaip – prerijos šunelius bei daržinės pelėdas. Šis vai-

kų ūkis yra kasdien atdaras nuo 10:00 val. ryto iki 4:45 val. p.p. Sezonas truks iki spalio mėn. Ger.J.

PARENGIMAI

1995 M.

• BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto
• BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą pavasarį" – Madų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia vyr. skaučių židiny.
• GEGUŽES 7 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakara motinoms pagerbti". Programą atliks Hamiltono taut. šokių ansamblis "GYVATARAS", vadovaujamas Elytės Tarvydienės.

• GEGUŽES 7 d. ATEITININKŲ ŠEIMOS metinė šventė Dievo Motinos parapijoje. 10 v. šv. Mišios; 11:30 v. akademija auditorijoje.
• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas
• GEGUŽES 29 d. Memorial Day – Apeigos–Mišios–pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.
• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.
• BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.
• LIEPOS 8 d. 6:00 v.v. šeštadienį L.K. DARŽELIŲ VASAROS VAKARONĖ Gwinn dvare Bratenalh

• LIEPOS 16 d. Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžią 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.
• LIEPOS 23 d. Pensininkų gegužinė Lietuvių namuose
• LIEPOS 30 d. sekmadienį 12:00 val. LKVS "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus LSSI Žalgirio šaulių kuopos GEGUŽINĖ BEACHLAND Parke 17815 Canterbury Rd.
• RUGSĖJO 30 d. Clevelando Baltų Komitetas rengia baltų bendravimo vakarą Lietuvių Namuose.
• SPALIO 7 - 8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.
• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.
• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės Šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.
• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje
• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235TH STREET DOUGLSTON NY 11363

TEL (718) 423-6161 FAX 718-423-3979

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Skrydis į Vilnių iš

Balandžio 1 – gegužės 31

Birželio 1 – rugpjūčio 31

Chicago -----	\$ 655 -----	\$ 765
Cleveland -----	731 -----	927
Detroit -----	739 -----	891
Los Angeles -----	865 -----	1,017
Miami -----	725 -----	925
New York -----	630 -----	740
San Francisco -----	900 -----	1,025
Tampa -----	759 -----	911

Plius mokesčiai. Kainos turi apribojimų. Teiraukitės dėl kainų iš kitų miestų.

1995 grupinių kelionių į Lietuvą brošiūra jau paruošta. Kreipkitės. Prisiųsime. Grupių organizatoriams teikiamos specialios nuolaidos.

VYTIS TRAVEL

40-24 235 St.

Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161; 1-800-77-VYTIS 1-800-77-89847

FAX 718-423-3979

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

SVEIKINAME!

Gegužės mėn. 1 d.
sueina 93 metai, kai
Barvainių kaimė gimė
mūsų tėvas

STASYS ŠIMOLIŪNAS,

Lietuvos savanoris kūrėjas ir
Klaipėdos krašto vaduotojas,
karininkas, teisėjas, ilgametis
išėivijos visuomenininkas.

Algimantas ir Saulius
Šimoliūnai

JUNGTINĖSE TAUTOSE

UNDP PATVIRTINO PROGRAMĄ LIETUVAI

1995 m. balandžio 4 dieną Jungtinių Tautų Plėtros Programos (UNDP) Vykdomoji Taryba patvirtino pirmąją UNDP šalies programą Lietuvai. Programoje numatyti Lietuvos Respublikos ir UNDP bendradarbiavimo tikslai ir būdai bei prioritetinės UNDP materialinės ir techninės pagalbos Lietuvai sritys. Pagal šią programą 1993-1996 metais su UNDP pagalba turėtų būti įgyvendinti įvairūs projektai demokratijos plėtojimo, rinkos santykių vystymo, sveikatos apsaugos ir kitose srityse už beveik 4 000 000 USD. Lietuvos Respublikos ambasadorius Jungtinėse Tautose O. Jusys, pristatydamas programą, pažymėjo, kad Jungtinių Tautų – UNDP atstovybės įsikūrimas Lietuvoje 1992 metais buvo simbolinis ir lieka politiškai svarbus, tame tarpe ir dėl to, kad ji palengvina Lietuvai galimybę pasinaudoti JT Organizacijoje sukauptais resursais, žiniomis ir patirtimi. O pateiktoji UNDP programa Lietuvai šią galimybę įkūnija konkrečių programų ir projektų pavidalu.

LIETUVA IV PASAULINĖS MOTERŲ KONFERENCIJOS RUOŠIME

1995 balandžio 7 d. užsibaigė paskutinioji IV Pasaulinės moterų konferencijos paruošiamoji sesija, kurios darbe dalyvavo LR delegacija, vadovaujant Misijos patarėjai G. Damušytei. Sesijos metu buvo rengiama konfe-

rencijos veiklos platforma tema: "Lygybė, vystymasis ir taika", apimanti įvairias problemas, bendras visoms moterims, nežiūrint kur jos gyvenventų, kaip pvz. nedarbo, švietimo, mirtingumo, skurdo, politinio ir ekonominio gyvenimo, žmogaus teisių, sveikatos apsaugos ir kt. srityse. LR delegacija vadovavo žygiams aiškinti pereinamojo laikotarpio valstybių problemų specifiką. Veiklos platformoje buvo priimtos kelios LTR pataisos, kaip pvz. apie nedarbą, kuris ekonominio persitvarkymo metu skaudžiai paliečia Vidurio ir Rytų Europos regiono moteris. Kitas LR pasiūlytas paragrafas ragina tarptautinę bendruomenę, JT sistemą ir tarptautines finansines institucijas teikti pagalbą pereinamojo laikotarpio ekonomikos valstybėms padedant joms sudaryti ir vykdyti moterų lygiateisiškumo politiką ir programas.

Besivystančių šalių grupė, sudaranti JT narių daugumą, aktyviai blokavo pastarąją pataisą, kuri po sunkių derybų, JAV tarpininkaujant, buvo priimta konsensu. Ryšium su š.m. rugsėjo 4-15 d.d. įvyksiančia IV Pasauline moterų konferencija Pekine, konferencijos Generalinė sekretorė G. Mongella iš Tanzanijos, LR UR Ministrui P. Gyliui kviečiant, numato birželio mėnesį su darbo vizitu lankytis Lietuvoje.

PASITARIMAS LATVIJOS MISIJOJE

Latvijos Misijoje įvyko Baltijos valstybių ambasadorių ir jų patarėjų pasitarimas

dėl įvyksiančio Baltijos ir Šiaurės šalių ambasadorių darbinio susitikimo. Aptarti tame susitikime svarstyti klausimai. Dalyvavo ambasadorius O. Jusys ir Misijos patarėja G. Damušytė.

LR MISIJOS PATARĖJA SUSITIKO SU MOKYTOJAI IR MOKSLEIVIAIS IŠ LIETUVOS

New Yorko valstijos švietimo departamentui prašant, Misijos patarėja G. Damušytė susitiko su trisdešimčia moksleivių ir mokytojų iš Kauno, Klaipėdos, Kėdainių, Panevėžio ir Šiaulių ir supažindino juos su LR Misijos prie JT darbu. Moksleivių grupė lankėsi New Yorko valstijos kvietimu susipažinti su JAV mokyklomis ir švietimo sistema.

*Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį*

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Campé K., New Town	5.00
Kot R., Amsterdam	3.00
Sakalas R., Vero B.	20.00
Krajauskas L., New Buffalo	10.00
Simanas W., Spring Hill	20.00
Nagevičius L., Parma	10.00
Ploplys A., Edwardsville	20.00
Valiulis A., Los Angeles	70.00
Bartkus G., Reno	20.00
Kripavičius H., Willoughby	10.00
Clevelando skautininkų	
Draugovė, Cleveland	50.00
Bendoraitis K., Schwetzingen,	
Vokietija	15.00

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

TRISDEŠIMT TREČIAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1995 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,

P.O. Box 19191

Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyvenant Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi spapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

PAPILDYMAS

Š.m. kovo 9 d. DIRVOS numerįje, 8 psl., Petro Maželio korespondencijoje apie prezidento Antano Smetonos minėjimą Los Angeles, aprašant nuotrauką "minėjimo programos atlikėjai" per klaidą praleista solistė Laimutė STEPATINENĖ iš Chicago. Ji honorarą už koncertą paaukojo Lietuvos našlaičiams.

Atsiprašome

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
St. Peterburgo skyriaus nariui

A. † A.

JONUI PURTULIUI

mirus, Jo žmoną, mūsų skyriaus narę, ELENA, sūnų JONĄ ir visus artimuosius, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*A. L. Tautinės Sąjungos
St. Peterburgo skyrius*

Mylimam Tėvui

A. A.

POVILUI BIELSKIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą mūsų brangioms sesėms JADVYGAI DAUTIENEI ir DANUTEI BARIENEI, jų brolio ALFREDO našlei ROMAI BIELSKIENEI, jų šeimoms ir artimiesiems. Mirusiajam meldžiame Viešpaties prieglobsčio, o likusiems paguodos ir Susitikimo vilties.

*Clevelando
vyresniųjų skaučių židinys*

A. † A.

JONAS ŠARKAUSKAS

mirė 1995 metų kovo 30 d., Clevelande, sulaukęs brandaus amžiaus. Liko liūdinti žmona ELENA ir du sūnūs bei giminės Lietuvoje ir Amerikoje, Reiškiamo gilią užuojautą Jų šeimai ir visiems artimiesiems.

Birutė ir Juozas Ališauskai

Berwyn, Ill.

1995 balandžio 10.